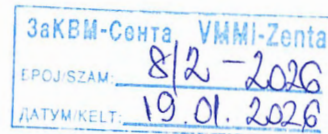

ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА ПРОГРАМ РАДА ЗА 2026. ГОДИНУ

Преглед стања

Оснивање Завода за културу војвођанских Мађара (ЗаКВМ, 2005), истакнуте државне установе од посебног значаја са седиштем у Сенти, у чијем су оснивању учествовали Мађарски национални савет (2005) и Аутономна Покрајина Војводина (2008), представљало је одговор на нове потребе које су имале за циљ потпуније обликовање духовног живота војвођанске мађарске заједнице. Ове потребе допринеле су стварању нових вредности у развоју културног идентитета и његове аутономије, чији је саставни део и систем јавнокултурног саветовања и пружања услуга на нивоу читавог региона.

У оквиру Завода обједињене су активности различитих типова установа и области деловања: образовање и стручно усавршавање, организација догађаја, изградња заједнице, народна уметност и неговање традиције, издавачка делатност, док су у последњим годинама посебан значај добили дигитализација, заштита културног наслеђа и управљање дигиталним базама података. Завод настоји да попуни празнине које настају у оним насељима и заједницама у којима, из различитих разлога, не функционишу културне установе или удружења, преузимајући улогу стручне подршке и менторства у реализацији локалних културних активности.

Радни програм Завода за културу војвођанских Мађара (у даљем тексту: Завод) за 2026. годину, као и претходних година, у складу је са Статутом Завода и усмерен је на четири приоритетне развојне области:

- (1) јачање улоге културе војвођанских Мађара у стварању и изградњи заједнице;
- (2) бригу о материјалном и нематеријалном културном наслеђу војвођанске мађарске националне заједнице, као и његово дигитално очување;
- (3) унапређење савременог културног стваралаштва војвођанских Мађара, односно обезбеђивање савремених институционалних услова за развој савремене културе;
- (4) обезбеђивање равноправног приступа културним добрима и услугама, са посебним нагласком на мађарску заједницу у расељеним срединама у Војводини, применом инструмената отворене културе.

Општи задатак Завода за културу војвођанских Мађара у 2026. години јесте документовање, истраживање и представљање културе војвођанске мађарске националне заједнице; успостављање и функционисање стручне библиотеке и интернет база података; обезбеђивање стручних обука и преноса знања; пружање информација и саветодавних услуга; презентација културних вредности, анализа њиховог друштвеног утицаја, као и праћење промена у раду културних установа; анализа делатности

културних заједница и спровођење истраживања усмерених на њихов развој – уз проналажење метода који омогућавају реализацију наведених активности и у онлајн окружењу; као и пружање других научних и јавнокултурних услуга у оквиру следећих области деловања и организационе структуре:

Делатност и организациона структура

Област деловања:

делатности у области јавних збирки: Bibliotheca Hungarica, дигитално пружање садржаја, базе података о изграђеном, материјалном и нематеријалном културном наслеђу културно-просветне делатности: образовање, саветовање, менторска служба, развој заједнице, умрежавање

науке: недостајућа основна истраживања, изворна документација, библиографије, хронологије, етнички простор и структуре идентитета, политичка, друштвена, економска и културно-просветна истраживања, истраживања из области народне музике и етнологије

менаџмента у уметности: пример пројекти, виртуелни албуми, позадинска организација изложби, међународна администрација.

У Заводу, поред руководиоца установе, систематизовано је десет радних места у складу са актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, и то:

- руководилац одељења за правне, кадровске и административне послове;
- финансијски референт;
- референт за опште послове;
- два референта за културно-образовну делатност;
- библиотекар;

- три техничара за документовање и дигитализацију;
- архивиста за народну музику.

У зависности од расположивих финансијских средстава и остварених средстава путем конкурсног суфинансирања, у 2026. години рад Завода могу, у својству спољних сарадника, да подрже: један истраживач; два сарадника ангажована на пословима дигитализације; један Vamadia оператер; један координатор задужен за Војвођански мађарски регистар вредности (Ризница); један одговорни администратор информационог система; један сарадник задужен за образовање у области народне музике; особље за одржавање хигијене. Имајући у виду обим и сложеност послова које Завод обавља, оправдано је размотрити могућност трајног радног ангажовања најмање још два сарадника са наведене листе. Посебно се указује на потребу за запошљавањем техничара за дигитализацију, најмање једног Vamadia оператера, као и библиотекара.

Такође би било оправдано успоставити сталну Vamadia радионицу, по узору на радионицу за дигитализацију, у оквиру које би били именовани територијални координатори, којима би у мрежном систему били придружени сарадници за унос и обраду података. Територијални координатори и оператери били би изабрани из реда запослених у Заводу, док би сарадници за унос података у оквиру система Vamadia могли бити ангажовани и као спољни сарадници. Делокруг рада Vamadia радионице био би оправдано дефинисан по следећим областима: фонд периодике и издања (2 извршиоца); Јужновојвођанска галерија портрета (Делвидек) и база података књижевника и драмских уметника (1 извршилац); фототека (1 извршилац); етнографска и фолклорна фонотека (1 извршилац); фонотека културно-образовне делатности (1 извршилац); база података и галерија ликовне уметности (1 извршилац); база аудиовизуелних записа (1 извршилац).

Партнерске организације Завода за културу војвођанских Мађара

Завод своју делатност и облике сарадње развија и у заједничком раду са још четири покрајинске установе основане ради обављања сличних послова – установама за културу хрватске, румунске, русинске и словачке националне заједнице.

Завод за културу војвођанских Мађара од свог оснивања остварује изузетно успешну стручну сарадњу са Културним савезом војвођанских Мађара са седиштем у Суботици. Културни савез војвођанских Мађара организује више значајних манифестација, реализује задатке и програме у области културно-образовне делатности у сарадњи са Заводом, нуди обуке за различите стваралачке и самостално организоване заједнице и њихове руководиоце, такође организује кампове намењене младима. У реализацији ових програма Завод учествује као подршка и пратећа институција. Са стратешког аспекта, циљеви ове две установе су усклађени и међусобно комплементарни.

У мрежи сарадње Завода као значајан партнер делује и војвођанска организација Куће традиције, односно Мрежа Куће традиције – Војводина, путем које се војвођанској мађарској заједници обезбеђују програми из области народне уметности и неговања традиције, укључујући менторску подршку. Стручни партнерски институт Куће традиције у Војводини јесте Завод за културу војвођанских Мађара. У припреми, организацији и реализацији програма везаних за народне обичаје и народну уметност учествују пре свега стручњаци из Војводине, народни уметници и народни музичари, који програме осмишљавају у складу са потребама локалних заједница.

Завод остварује и интензивну стручну сарадњу са војвођанским установама културе у области културно-образовне делатности (библиотекама, музејима, архивима, установама за народну уметност), као и са цивилним удружењима.

1. Инфраструктура

Општина Сента пренела је право коришћења комплекса зграде број 1, некадашње касарне, на Историјски архив у Сенти и на Завод за културу војвођанских Мађара, где је опремљен депо за јавне збирке (архивске и библиотечке) укупне површине од приближно 600 м². У приземном делу објекта уређене су магацинске просторије. Неопходно је додатно опремање канцеларија у оквиру магацинског објекта, као и потенцијалне просторије за истраживаче, укључујући намештај и техничку опрему, као и даље проширење складишних капацитета. У објекту је важно обезбедити континуирано функционисање грејања, електроенергетске и водоводне мреже. У магацинским просторијама, нарочито током зимског и хладнијег периода, потребно је обезбедити температуру од 10–12 °С како би се спречило оштећење већ ускладиштене грађе, као и како би се, поред папирне грађе, могли безбедно складиштити и други носачи (нпр. екстерни уређаји за складиштење података, дела ликовне уметности, фото-негативи, фотографски материјал и стаклене фото-плоче). У објекту касарне дошло је до оштећења подне облоге, те је неопходна њена санација. У буџету Завода потребно је обезбедити средства за покриће годишњих режијских трошкова објекта касарне, посебно у случају да Општина, као власник непокретности, омогући уградњу посебног бројила за електричну енергију ради прецизног мерења потрошње.

С обзиром на то да Завод архивира значајан део дигитално доступне културне баштине војвођанских Мађара, на годишњем нивоу неопходно је континуирано унапређење рачунарске опреме, ажурирање и закуп софтвера са важећим лиценцама, као и обезбеђивање високоперформантног серверског система за складиштење података, уз стално одржавање, развој, повећање и убрзање капацитета простора за чување података путем тзв. „фиока”. Без наведеног није могуће безбедно чување дигиталних података. Додатно је потребно обезбедити следећу опрему и софтвер: UPS APC BK650EI, Back-UPS CS 650VA непрекидна напајања (5–6 комада); Blueberry NAVIGACIJA 2GO579 уређај за планирање рута (1 комад); кертрице за колор штампач (4 × 2 комада); Abbyu FineReader 15 (софтвер за оптичко препознавање текста); Adobe Photoshop (софтвер за обраду слике). За оба софтверска пакета неопходно је обезбедити по 5 лиценци, односно инсталацију на пет рачунара.

Неопходно је обезбедити основна средства рада, међу којима су бежични микрофони (минимум 2 комада), ради квалитетније реализације и озвучења програма и активности који се организују на терену. Такође је потребно набавити bluetooth звучник са пратећим носачима података, као и бежичне рачунарске мишеве.

Као основни услов за несметано обављање послова, потребно је и модернизовати информатичку опрему која је у свакодневној употреби, укључујући бежичне bluetooth слушалице са припадајућим адаптерима за запослене, као и таблет уређаје (2 комада) са повезивим тастатурама за колеге које учествују на теренским састанцима.

За потребе рада и организације догађаја неопходно је обезбедити и два мања радна стола, шест округлих столова за организацију манифестација, као и четири полице за потребе складиштења. Такође је потребно планирати годишњу лиценцу за коришћење алата

заснованих на вештачкој интелигенцији, као и обезбедити простор за складиштење електронске поште запосленима, уз увођење савременог, ажурног, огласно-неоптерећеног система електронске поште везаног за институционални домен (Gmail пословни систем).

Неопходна је и набавка архивских кутија са везивањем (20 комада) за старе, осетљиве и за повезивање неупотребљивих часописа (240 динара по комаду), као и провидних самолепљивих налепница за заштиту и фиксирање сигнатура на корицама.

Реновирање соба за госте је такође постало неопходно: предвиђена је набавка купатилских ормарића (2 комада), перивих простирки испред кревета, папуча за госте, као и нових завеса и белих столњака за потребе манифестација.

Замена завеса у згради је такође оправдана и хитна. Постојеће завесе старе су више од 20 година и знатно су дотрајале. Њихова замена представља истовремено естетско и хигијенско питање, а уједно доприноси обновљеном визуелном идентитету Завода.

Кухиња

Кухиња намењена запосленима и гостима у тренутном стању више не задовољава захтеве који произлазе из свакодневне употребе. Део постојеће опреме је застарео, склон кваровима или неодговарајући за потребе установе у складу са њеним капацитетима и обимом рада. Реновирање кухиње је потребно из више разлога: добро опремљена и лако одржива кухиња значајно доприноси бољој организацији рада и ефикаснијем управљању временом (посебно током манифестација, састанака и продужених радних дана); обезбеђивање културног амбијента и адекватног нивоа угоститељства неопходно је за предаваче, уметнике, истраживаче и друге госте; савремени кућни апарати енергетског разреда А–А+++ троше мање енергије и воде, чиме се смањују укупни трошкови пословања.

За потребе организације манифестација потребно је обезбедити: 1 апарат за кафу, 3–4 термос боце, 2 електрична кувала за воду, 1 уређај за пречишћавање воде и 1 мањи фрижидер за потребе гостију и учесника програма.

У Заводу је последње спољашње хигијенско кречење обављено пре десет година, те је у циљу одржавања чистоће и дезинфекције и ова интервенција постала оправдана и неопходна.

Покрајински буџет: 1.500.000 динара (4.01, 4.02)

2. Стварање и изградња заједнице

2.1. Културно засновани развој насеља уз укључивање локалних заједница

Завод координира и пружа стручну подршку раду Војвођанског мађарског регистра вредности- Ризнице и Комисије за регистар вредности (VMÉB). Наши задаци обухватају одржавање континуиране сарадње са члановима локалних комисија за регистре вредности; проверу и допуну пристиглих предлога за упис; као и спровођење додатних теренских истраживања у вези са елементима предложеним за уврштавање у локалне регистре вредности.

Досадашњи предлози указују на то да локални сакупљачи вредности добро препознају културне и идентитетске вредности својих средина, али често нису у могућности да их опишу са потребном дубином и у складу са критеријумима које захтева систем регистра вредности. Често се предлози односе на елементе о којима не постоји релевантна стручна или научна литература, што додатно отежава њихову обраду. У таквим случајевима неопходно је додатно истраживање теме, формулисање додатних питања и критеријума за опис, као и спровођење мањих циљаних теренских истраживања.

Предлагање елемената: Један од кључних задатака јесте припрема документације за кандидовање елемената које је Комисија за регистар вредности одабрала из Регистра вредности мађарске заједнице ван матице за упућивање на више нивое одлучивања. Такође, предвиђено је континуирано проширивање Војвођанског мађарског регистра вредности – Ризница новим елементима које одобри Комисија. У 2026. години приоритетни задатак биће израда и допуна комплетне документације за прихваћене предлоге, као и припрема кандидатура елемената из Регистра вредности мађарске заједнице ван матице и Војвођанског мађарског регистра вредности за њихово упућивање на више хијерархијске нивое система регистра вредности.

Регистар националних вредности - Ризница (база података НЕКТАР)

Предвиђена је миграција вредности и података који се тренутно налазе на интернет страници ertektar.rs у обједињену карпатско-панонску базу података Министарства пољопривреде Републике Мађарске – Регистар националних вредности (НЕКТАР). Број вредности које је потребно унети премашује 240, а сви подаци морају бити поново унети у базу заједно са потпуном документацијом, ретроактивно, почев од 2013. године, односно од оснивања Војвођанског мађарског регистра вредности - Ризнице. База података НЕКТАР има за циљ да, независно од насеља, државних граница и стручних категорија, обједини све вредности Мађарске и учини их доступним и једноставно претраживим широј јавности на простору Карпатског басена.

Обезбеђивање могућности представљања и сусрета локалних регистара вредности.

У оквиру ове активности планира се следеће:

- Дан вредности Карпатског басена замишљен је као заједнички програм и сусрет који има за циљ да окупи народне уметничке и традицијске групе које делују у мађарским заједницама широм Карпатског басена. Манифестација ће бити одржана у јуну 2026. године, на отвореном простору – у дворишту Мале синагоге у Сенти или у центру града Сенте. Циљ манифестације јесте да обезбеди простор за сусрет и допринесе јачању културних веза између мађарских заједница које живе на простору Карпатског басена, као и да омогући заједничко представљање традиција и народноуметничких вредности различитих региона. На манифестацију ће бити позване традицијске групе које делују у мађарским заједницама ван граница Мађарске: из Прекомурја један инструментални састав и народни рукотворци, из Словачке и Трансилваније по један фолклорни ансамбл, музичка група и рукотворци, као и из Закарпатја представници народне примењене уметности. У оквиру програма представиће се и војвођанске групе, укључујући локалне фолклорне ансамбле, музичке саставе и занатлије, који ће

активно учествовати у манифестацији, додатно јачајући локални идентитет и осећај заједништва. Манифестација има за циљ да представи разноврсност и живе традиције народног стваралаштва Карпатског басена кроз богат и разноврстан програм, који ће, поред фолклорног програма, обухватити занатске демонстрације и радионице, као и изложбу и продајни сајам. На тај начин биће обезбеђен садржај намењен свим генерацијама – од најмлађих до најстаријих посетилаца. У оквиру фолклорног програма, позване групе представитиће игре, музику, народне ношње и обичаје карактеристичне за своје регионе, док ће посетиоци имати прилику да се непосредно упознају са локалним специфичностима народних заната, које се у различитим деловима Карпатског басена појављују као посебне и препознатљиве вредности.

- У фокусу војвођанских мађарских вредности – фото-серија, кратки филм и путујућа изложба. Циљ планираног пројекта јесте визуелно представљање и популаризација вредности уписаних у Војвођански мађарски регистар вредности (**Ризницу**) – регистар националне заједнице ван матице, путем фото-серије (65 фотографија) и кратког филма. У оквиру пројекта планирана је израда професионалних фотографија и једног кратког филма о 63 вредности уписаних у регистар националне заједнице ван матице, као и о по једној војвођанској вредности која се налази у Мађарском регистру вредности и у Збирци хунгарика. Визуелни материјали ће на јасан и разумљив начин представити културно, градитељско, природно и нематеријално наслеђе војвођанске мађарске заједнице. На основу фотографског материјала биће припремљена изложба, која ће бити представљена као путујућа изложба у различитим местима широм Војводине, а потом и у другим регионима Карпатског басена.
- Комеморативни концерт „Ракоци 350” и представљање традиционалних инструмената. Током 2026. године обележава се 350. годишњица рођења кнеза Ференца II Ракоција. Поводом овог значајног историјског јубилеја планирано је организовање свечаног концерта на традиционалном инструменту „tárogató” у Сенти, којим ће се на достојанствен начин одати почаст једној од кључних личности борбе за слободу, као и евоцирати музичка атмосфера куручког периода. У данима који претходе концерту, извођач ће одржати едукативне и интерактивне презентације инструмената у основним и средњим школама у Сенти и околини. Током ових програма ученици ће имати прилику да се упознају са историјом, звуком и културним значајем мађарског „tárogató”, који је проглашен хунгарикумом, чиме ће им се приближити мађарска музичка традиција и духовно наслеђе Ракоцијевог доба.
- Дани војвођанских вредности
Програм Дана вредности има за циљ популаризацију прикупљања и евидентирања културних и других вредности кроз научни, едукативни и практично оријентисани приступ. Кроз лично присуство и изградњу контаката, локално становништво, потенцијални предлагачи и чувари вредности имају прилику да се непосредно упознају са функционисањем система регистра вредности. Истовремено, захваљујући континуираном медијском присуству, покрет прикупљања вредности постаје све препознатљивији и признатији, што подстиче и руководства локалних самоуправа да препознају значај укључивања у овај програм.

- Онлајн серијал разговора „Добре праке регистра вредности” (подкаст и пренос уживо), са руководиоцима локалних регистара вредности у Војводини. У оквиру серијала, у складу са принципом „један регистар – једна пракса – једна епизода”, биће представљени примери успешних решења и модела рада.
- Менторски програм за регистре вредности (Ризнице).
Програм је усмерен на пружање подршке функционисању локалних регистара вредности путем ангажовања ментора. Ментор ће на одабраним локацијама помагати локалним комисијама за регистре вредности у изради предлога, прикупљању неопходних података и документације, припреми пријава за hungarikum конкурсе, као и у планирању и реализацији догађаја везаних за регистар вредности.
- Успостављање нових и интензивирање постојећих веза са институцијама и представницима вредносног покрета мађарске заједнице ван матице. Активности обухватају размену искустава, организацију заједничких манифестација, израду публикација, као и закључивање институционалних споразума о сарадњи у циљу реализације конкретних пројеката. Кроз ове активности настоји се повећати видљивост Војвођанског мађарског регистра вредности (Ризнице) у Карпатском басену, као и допринети јачању културне и туристичке привлачности региона у оквиру мађарско-мађарских културних и туристичких токова.

Хунгарикуми широм света

У сарадњи Министарства пољопривреде, Хунгарикум комисије, Хунгарикум програмског бироа и Завода за културу војвођанских Мађара, путујућа изложба „Хунгарикуми широм света” стиже у Сенту средином јануара.

Откривене вредности – културно наслеђе нашим очима – фото-конкурс и изложба за ученике

Програм који ће бити реализован у оквиру Hungarikum конкурса 2025/2026 има за циљ да подстакне младе да открију, забележе и представе другима вредности свог завичаја, са посебним нагласком на кључне елементе културног наслеђа. Фото-конкурс биће расписан у две категорије: за ученике од 5. до 8. разреда основне школе и за средњошколце. Пристигли радови биће представљени у форми изложбе, а у каснијој фази могу бити коришћени и као илустративни материјал у различитим публикацијама и промотивним издањима намењеним популаризацији Војвођанског мађарског регистра вредности (Ризнице) и локалних регистара вредности. Радове ће оцењивати стручни жири, док ће награђени учесници имати прилику да учествују у фотографској радионици, током које ће, кроз упознавање мађарских вредности присутних у ужем региону, додатно унапредити своја техничка знања и вештине.

На конкурс се у 2026. години могу пријавити фотографије које приказују природне вредности на територији Војводине, уз краћи писани опис (образложење избора теме, околности настанка фотографије, кратак опис представљене вредности и сл.). У каснијем периоду, ове фотографије могу бити коришћене као илустрације у различитим публикацијама и промотивним материјалима који доприносе видљивости Војвођанског мађарског регистра вредности и локалних регистара вредности (Ризница).

Организовање завичајног кампа и излета за очување вредности у Војводини

Овај програм намењен је ученицима основних и средњих школа и усмерен је на јачање локалног идентитета. Циљ је да се млади упознају са културним, духовним и градитељским наслеђем, као и са вредностима свог ужег региона.

Покрајински буџет: 120.000 динара (3.04)

Наши свакодневни хероји – пишимо историју!

Основни циљ програма у Војводини јесте подстицање локалног ангажовања кроз истраживање блиске и даље прошлости појединих заједница, као и идентификовање и представљање личности и њихових дела – како оних из прошлости, тако и савременика – који могу послужити као пример и узор својој заједници. Додатни циљ је укључивање ученика, као и наставника и локалних историчара који их прате, у покрет прикупљања вредности, чиме се доприноси обогаћивању базе података Војвођанског мађарског регистра вредности (Ризнице). У складу са истраживачким темама, ученици заједно са менторима истражују животне путеве појединаца: локалних руководилаца, учитеља, свештеника, занатлија, пољопривредника, културних радника и носилаца традиције – људи који су покренули или остварили неку нову иницијативу или дело које локална заједница и данас препознаје као вредно и значајно. Реч је о раду на очувању и спасавању вредности. Истраживачки рад ученика и њихових ментора обухвата и сагледавање мотива који су подстакли одређене активности: шта је навело појединце да створе нешто трајно – потреба за унапређењем, напретком, модернизацијом или економским развојем; како је настала идеја за промену и на који начин су предузети први кораци, као и како су пронађени савезници за реализацију постављених циљева.

Квиз „Преко пет граница”

Интерактивни, завичајни, вишекружни квиз Карпатског басена намењен ученицима виших разреда основне школе, који су покренули оснивачи Карпатскобасенског округлог стола за културно-образовну делатност. Циљ квиза је упознавање и очување вредности мађарских заједница ван матице, као и проширивање регистра вредности. Квиз почиње у јесен 2026. године, а завршава се финалом у Мађарској у пролеће 2027. године. Званична интернет страница квиза (karpatmedencei-vetelkedo.org) у власништву је Завода и налази се на серверској инфраструктури Завода. Пројекат обухвата не само организацију и реализацију квиза, већ и развој припадајуће интернет странице, проширивање регистра вредности Карпатског басена, као и стварање простора за сусрете и размену између региона.

Унос садржаја и развој интернет странице ertektar.rs

У оквиру IPA пројекта Србија–Румунија, током 2026. године садржај интернет странице ertektar.rs биће проширен виртуелним шетњама и виртуелним сеоским кућама (tájház). У три сеоске куће или куће са завичајним збиркама, које су обухваћене инвентарисањем у оквиру пројекта, израђени су 360-степенни снимци, који ће бити доступни на порталу ertektar.rs. У оквиру веб-развоја израђен је нови модул на интернет страници, који омогућава виртуелни обилазак просторија документованих сеоских кућа.

Нематеријално културно наслеђе

Координација поступка кандидовања елемената нематеријалног културног наслеђа војвођанских Мађара за упис на Националну листу нематеријалног културног наслеђа Републике Србије. Тренутно су у изради следећи предлози: пракса израде тестенине „csigatészta” у реформатским заједницама; грођебал у Дорослову; војвођанска музика на цитри.

Унос садржаја и развој интернет странице ertektar.rs наставља се и током 2026. године.

2.2. Програми образовања одраслих

„Útravaló 2” и „Varázskosár” – акредитовани програми стручног усавршавања наставника

По узору на програм „Útravaló” који реализује Кућа традиције из Будимпеште, у сарадњи са нашом установом, поново је развијен и успешно акредитован програм стручног усавршавања намењен васпитачима у предшколским установама, као и учитељима који раде у нижим разредима основне школе. Програм пружа практичну подршку и знања за коришћење и интеграцију елемената народне уметности у васпитно-образовни процес. Током претходне три године реализовани су програми који су обухватили области децјих игара, рукотворина и креативних активности, као и народне музике. У наредном периоду планирана је реализација два програма обуке: „Útravaló 2 – народне децје игре и покрет у народном плесу”, обимнији програм који захтева 18 часова непосредне наставе; „Varázskosár”, краћи програм састављен од практичних предавања, у трајању од 6 часова. Основни циљ ових програма јесте пружање применљивог, практичног знања педагозима, како би народне игре, народну музику и рукотворне активности могли да укључе у пројектни рад или да их по потреби користе у свакодневном раду, чиме се доприноси разноврсности и квалитету васпитно-образовних активности. Практична предавања из различитих области народне уметности воде предавачи и стручњаци из Војводине. Током године планирана су четири термина обука, по два у сваком полугодишту.

Програм обуке за руководиоце културних установа војвођанских Мађара и културно-уметничких удружења

У циљу обезбеђивања континуиране стручне подршке руководиоцима културно-уметничких удружења и група војвођанских Мађара које делују у њиховом оквиру, Завод за културу војвођанских Мађара, у сарадњи са Савезом за културу војвођанских Мађара, планира реализацију циљане серије обука. На основу искустава стечених током обуке руководиоца организоване 2018. године, као и резултата анализе потреба спроведене 2022. године, указала се потреба за успостављањем вишеслојног, тематски структурираног програма стручног усавршавања. Циљ обука јесте да руководиоци културних удружења стекну практична знања и методе које доприносе одрживом функционисању организација, јачању локалних заједница и обезбеђивању континуираног подмлађивања кадрова.

Планирани програм обухвата преношење знања у вези са обезбеђивањем финансијских ресурса, са посебним нагласком на писање пројектних пријава, обавезе извештавања и

финансијског правдања, као и упознавање са домаћим и међународним конкурсним платформама и изворима финансирања (BGA, MNT, покрајински конкурси, NKA за област културе, програм Чори и др.). Поред тога, значајан део програма посвећен је развоју људских ресурса, идентификацији и активирању локалних потенцијала, примени метода које јачају учешће заједнице, као и питањима подмлађивања и мотивације чланства.

Саставни део обука чине и практичне радионице засноване на методама тимског рада и развоја тимова, активности посвећене темама волонтеризма, као и области организационог развоја, укључујући улоге руководиоца и сарадника, планирање и методе управљања, решавање конфликта, израду стратегија и планирање будућег развоја. Унапређење интерне и екстерне комуникације организација – укључујући односе са медијима, протоколарне активности и применљиве мотивационе алате који, такође, представљају важан сегмент програма. У оквиру тематског оквира обука обухваћене су и области организације манифестација, практична знања везана за реализацију догађаја, као и усвајање основних појмова и поступака пројектног менаџмента, укључујући фазе планирање, комуникационе и координационе задатке. Као део програма биће представљени и примери добре праксе из војвођанског мађарског културно-образовног живота, чиме се подстиче размена искустава и ширење успешних модела рада.

Планирана серија обука доприноси јачању капацитета културно-уметничких удружења, оснаживању локалних заједница и дугорочној одрживости културног живота широм Војводине.

2.3. Подстицање традиционалних и нових облика учешћа заједнице, унапређење људског и друштвеног капитала

Менторски програм за аматерско позориште

У оквиру менторског програма за аматерске позоришне ансамбле, Завод и током 2026. године наставља са пружањем стручне подршке у области аматерског позоришног стваралаштва, посебно приликом постављања представа на сцену. Током године користе се сви облици комуникације – од консултација путем телефона и електронске поште, преко теренских посета, до ангажовања екстерних стручњака по потреби. Сваки аматерски ансамбл може затражити стручну помоћ највише три пута, а програм се реализује у сарадњи са Савезом за културу војвођанских Мађара.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.01); 30.000 динара (3.05); 50.000 динара (3.10)

Програми „Mutogató” и „Dobbantó”

У оквиру програма Mutogató, наставници и васпитачи имају прилику да присуствују огледним часовима драмске педагогије у сопственим одељењима, које реализује драмски педагог у сарадњи са конкретном групом у вртићу или школским одељењем. Програм нуди савремен, неконвенционалан приступ обради лектире из мађарске књижевности за ученике нижих разреда основне школе, док се за ученике осмог разреда активности могу користити и као подршка у процесу професионалне оријентације, применом метода драмске педагогије. Метод се заснива на реалним животним ситуацијама ученика и кроз

креирање конкретних ситуација омогућава активно учешће читаве групе у процесу учења.

Циљ програма Dobbantó јесте да ученици завршних разреда основних и средњих школа, у периоду пред једну од најзначајнијих животних прекретница, промишљају о сопственим циљевима, о личним ресурсима које могу активирати ради њиховог остварења, као и о могућим препрекама на које треба обратити пажњу. Програм се реализује кроз обраду и реинтерпретацију народне бајке, уз примену метода драмске педагогије.

Оба програма води Моника Мачаи, драмски педагог.

Покрајински буџет: 80.000 динара (3.03)

Сусрет аматерских ансамбала војвођанских Мађара (VMASZT)

Домаћин XXX Сусрет аматерских ансамбала војвођанских Мађара биће Мађарско културно-уметничко друштво „Петефи Шандор” из Мужље, док су суорганизатори Савез за културу војвођанских Мађара и Завод за културу војвођанских Мађара. На Сусрету могу учествовати сва војвођанска аматерска позоришна друштва (ансамбли) која су припремила целовечерњу представу. Представе оцењује стручни жири. Током манифестације, која се одржава у априлу 2026. године, Завод координира стручне програме, учествује у модерирању рада жирија, као и у уређивању и изради дневног билтена Сусрета – „Sugó”.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.02)

Сусрет дечјих позоришних радионица

Годишњи сусрет дечјих позоришних група војвођанских Мађара биће организован у априлу 2026. године у сарадњи Удружења драмских педагога Мађара у Војводини, Завода за културу војвођанских Мађара, Савез за културу војвођанских Мађара и Мађарског удружења драмских педагога са седиштем у Будимпешти. Најбоља представа представљаће регион у јуну на свечаном програму Националног сусрета дечјих аматерских позоришта „Шандор Вереш” у Будимпешти.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.10)

Посредовање у реализацији програма позоришта у учионици и позоришне педагогије у Војводини

У сарадњи са више независних позоришних ансамбала из Војводине и Мађарске, и током 2026. године настоји се да се адолесцентима омогући позоришно искуство прилагођено њиховом узрасту, уз посебан акценат на укључивање социјално угрожених заједница. Представе, кроз активно укључивање ученика, пружају конкретне алате за превазилажење проблема у управљању емоцијама и конфликтима. Поред позоришног доживљаја, ученици имају прилику да се упознају са принципима и практичном применом ненасилне комуникације и кризне интервенције.

Покрајински буџет: 80.000 динара (3.10)

Камп мађарских аматерских и ученичких позоришних стваралаца (MAdT)

Циљ XXVIII MAdT-а, стручног кампа аматерских и ученичких позоришних стваралаца војвођанских Мађара, јесте јачање позоришног покрета и његово стручно унапређење кроз едукацију његових учесника. Циљна група су пре свега чланови и потенцијални чланови аматерских позоришних ансамбала и ученичких драмских група војвођанских Мађара. Камп ће бити организован у јулу 2026. године у Сенти, а суорганизатор је Савез за културу војвођанских Мађара.

Учесници ће радити у две глумачке групе, као и у једној драматуршкој и једној редитељској групи. Поред часова говора и рада у стручним групама, учесници ће имати прилику да гледају позоришне представе и да се опробају у различитим стручним областима, укључујући и позоришну технику. Максималан број учесника износи 50. Осмодневним стручним програмом биће обухваћени глумци узраста од 15 до 32 године, учесници драматуршке групе старији од 16 година, као и учесници редитељске групе старији од 18 година, са територије Војводине и мађарских заједница у Карпатском басену.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.01), 30.000 динара (3.04), 50.000 динара (3.11)

Организација и реализација путујућих програма дечје и бајковите књижевности и сценских наступа

У насељима у којима не постоји одговарајућа институционална инфраструктура која би омогућила реализацију програма на мађарском језику, Завод преузима посредничку улогу у организацији и представљању књижевних и сценских програма на мађарском језику.

Покрајински буџет: 65.000 динара (3.03); 30.000 динара (3.05)

Књижевни програм за ученике основних и средњих школа

Књижевни програм у изведби ансамбла „Mécsvirág” из Сенте, добитника награде Pro Urbe, реализује се поводом јубилеја посвећеног Јожефу Атили. Програм ће бити представљен у три термина као књижевно-сценско представљање намењено ученицима основних и средњих школа.

Покрајински буџет: 60.000 динара (3.03)

Такмичење у правопису на нивоу Карпатског басена „Шимоњи Жигмонд”

Назив конкурса: XXVIII Такмичење у правопису на нивоу Карпатског басена „Шимоњи Жигмонд”

Педагошки циљеви конкурса: Циљ конкурса је очување вредности матерњег језика, јачање љубави према матерњем језику, неговање талената, као и подршка повезивању даровитих ученика и педагога који се баве њиховим развојем на простору Карпатског басена. Конкурс има за циљ и унапређење правописних вештина неопходних за даље школовање и свакодневни живот, проширивање правописних знања, развој осетљивости за правописне проблеме, као и јачање дигиталне писмености.

Расписивачи и главни организатори конкурса: Мађарско лингвистичко друштво, Педагошки факултет „Кароли Гашпар“ Реформатског универзитета.

Регионални организатори конкурса: Савез за неговање матерњег језика у Трансилванији (Erdély), Завод за културу војвођанских Мађара, Савез мађарских педагога у Словачкој (Felvidék), Катедра за мађарску филологију Националног универзитета у Ужгороду (Kárpátalja).

Форма конкурса:

У школској 2025/2026. години први и други круг селекције, као и финале Карпатског басена, биће реализовани у дигиталном формату, како у Мађарској, тако и у регионима ван матице.

Категорије конкурса: 5. разред, 6. разред, 7. разред, 8. разред.

Фазе конкурса, термини и места одржавања: Задаци на квалификационим такмичењима могу се користити искључиво на централно утврђен дан и у тачно одређеном термину, у складу са правилником конкурса.

Први круг – март 2026. године, школски ниво у Војводини. Разреди се такмиче у временски помереним терминима, о чему организатори благовремено обавештавају пријављене школе. Место одржавања: матична школа или база-школа.

Други круг – април 2026. године, покрајински ниво у Војводини. Место одржавања: матична школа или база-школа. Напомена: други круг у Војводини може се организовати и у присуству учесника.

Трећи круг – трећи викенд маја 2026. године, финале Карпатског басена, субота. Место одржавања: Педагошки факултет „Кароли Гашпар“ Реформатског универзитета, Будимпешта.

Покрајински буџет: 60.000 динара (3.04); 15.000 динара (3.03)

Гостовање лендавске аматерске позоришне трупе у Војводини

Уз координацију Завода за културу војвођанских Мађара, мађарска аматерска позоришна трупа LESzSz из Прекомурја планира гостовање и представљање на две до три локације у Војводини током првог полугодишта 2026. године. На основу претходних договора, гостовања би била реализована у Ади и Сенти, где би домаћини били Библиотека „Сарваш Габор“ и Културно-образовни центар „Турзо Лајош“. Том приликом била би изведена драма Шпиро Ђерђа „Pileća glava“ (Csirkefej). Реч је о савременом мађарском драмском делу које кроз причу о једном поподневу четворо станара у заједничком дворишту осликава суморну и трагичну слику савременог друштва. Ликови, обележени очајем, горчином и усамљеношћу, рефлектују како дух времена, тако и друштвену деградацију. Завод за културу војвођанских Мађара преузима обавезу организације и реализације гостовања, као и координације и комуникације са надлежним институцијама на предвиђеним локацијама.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03), (3.09), (3.11)

2.4. Везе са матицом, Карпатским басеном и Европом, свакодневна култура

„Kultivál”

Омладински фестивал културе Карпатског басена „Kultivál“ организује Културни форум (округли сто) Карпатског басена. На фестивалу учествују групе од по 5 до 10 учесника из Трансилваније, Закарпатја, Прекомурја, Словачке и Војводине. Поред ликовних радова, фотографија, позоришних представа, музичких и плесних продукција, фестивал пружа могућност упознавања традиција и вредности региона учесника. Фестивал Kultivál се сваке године организује око једне тематске целине, а домаћин се мења из године у годину. У 2026. години планирано је одржавање фестивала у Војводини, у Сенти.

Покрајински буџет: 400.000 динара (3.11), 20.000 динара (3.09), 100.000 динара (3.03)

Камп „На пут, тинејџеру!” (Útra, kamasz!)

Камп „На пут, тинејџеру!” биће реализован у јулу 2026. године у Мађарској, у организацији Завода за културу мађарске народности из Лендаве. Место одржавања кампа мења се из године у годину, а заједнички елемент је боравак учесника у природном окружењу, поред и унутар шуме, далеко од цивилизације, током једне седмице. Програми се реализују на отвореном, уз боравак на свежем ваздуху, а сваке године организује се и дужа планинарска тура, прилагођена узрасту учесника, уз пратњу искусних водича и кроз игру. Адолесценција је период доношења првих важних одлука, те су програми у оквиру кампа осмишљени тако да учеснике стављају пред различите ситуације одлучивања – кроз озбиљне радионице, игре, припреме за изазове и активности у природи. Камп подстиче развој одговорности, тимски рад, емпатију, као и самопознавање и упознавање других, кроз посебне радионице. Завод за културу војвођанских Мађара сваке године упућује екипу од 4 до 7 учесника са групним водичем који поседује богато искуство у раду са децом и младима и води креативне и едукативне активности. Завод обезбеђује хонорар за вођу групе, као и путне трошкове војвођанске групе.

Покрајински буџет: 15.000 динара (3.03); 30.000 динара (3.05)

3. Општа доступност културне понуде и дистрибуција уметничких дела

Задатак Завода јесте да културне садржаје учини што доступнијим широј јавности (више културе на улице и тргове), да подржи дистрибуцију већ постојећих продукција (нпр. путујуће изложбе и програми), као и да допринесе развоју способности рецепције и сналажења у култури (музеји прилагођени посетиоцима, школски културни програми прилагођени узрасту и зрелости деце, музејска педагогија, подстицање потребе за целоживотним учењем и унапређење услова за његово остваривање). У упознавању јавности са културним услугама значајну улогу могу имати и нови медији који користе електронске базе података и именике Завода.

Развој интернет странице Завода за културу војвођанских Мађара

Планира се даље унапређење и модернизација интернет странице Завода – vmmi.org. Развој садржаја, програмска унапређења, као и континуирано превођење и објављивање садржаја и вести на српском језику остају приоритетни задаци. Иако је обновљена

интернет страница Завода током 2024. и 2025. године прошла кроз значајне развојне фазе, неопходна су стална мања унапређења како би се одговорило на променљиве дигиталне и онлајн изазове.

Проспект о раду Завода за културу војвођанских Мађара – у вези са новом интернет страницом

Током 2024/2025. године завршена је израда обновљене интернет странице Завода. У вези са тим планира се реализација имиџ-филма, који ће на прегледан и савремен начин представити разноврсне делатности Завода, пружајући увид у његов рад, менторске програме у области народне музике, народног плеса и аматерског позоришта, издавачку делатност, као и могућности дигитализације и менторства. Реализација: 2026. година
Трошкови: уређивачки, дизајнерски и штампарски трошкови
Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03)

Организовање изложби

У колоници седишта Завода, у Градском музеју или у Сенћанској синагоги постоји могућност да се квартално организују мањи, обимом скромнији изложбени програми са мањим бројем изложених предмета. Поред изложби које промовишу сопствене програме Завода и представљају завршне радове настале на занатским и уметничким обукама, Завод пружа прилику за представљање младим ауторима, стваралачким групама, као и уметницима које препоруче национални културни институти ван матице и покрајинске установе културе националних мањина у Војводини.
Покрајински буџет: 50.000 динара (3.03), 20.000 динара (3.09), 20.000 динара (3.11).

• Представљање народне културе националних заједница у Војводини

У оквиру IPA пројекта „Noborder – Граница које не раздваја”, планирана је организација заједничке изложбе у сарадњи са заводима за културу војвођанских Хрвата, Румуна, Русина, Словака и Мађара. Циљ изложбе јесте јачање међуинституционалне сарадње и представљање културе националних заједница које живе у Војводини кроз нарочито репрезентативне и идентитетски снажне елементе културног наслеђа, као што су народне ношње, народни плесови, народне песме и ликовна уметност. Завршна изложба биће представљена у свим партнерским институцијама током фебруара 2026. године, а планирана је и реализација заједничке изложбе у Сенти, уз учешће сва три пројектна партнера.

Буџет пројекта: 136.205,46 динара (3.08)

Кавалкада националних заједница

У оквиру IPA пројекта Србија–Румунија, планирана је организација заједничке изложбе која ће, у духу узајамности и сарадње, представити културу две земље кроз музеолошке и етнолошке приступе. Изложба се реализује уз подршку пројекта „Дигитализација културних традиција региона Баната – обезбеђивање лаког приступа за туристе у стручњаке” (број пројекта: RORS00227), а планирани термин реализације је март 2026. године. Значајан део народне материјалне културе војвођанских Мађара чува се у сеоским кућама – tájház. Под координацијом Завода спроводи се програм рада са сеоским кућама, у оквиру којег је извршена инвентаризација и архивирање предмета из

завичајних збирки и сеоских кућа у Руском селу, Белом Блату и Војловици. На основу документованог и фотографисаног материјала биће приређена изложба у Сенти и у Решици (Румунија).

Буџет пројекта: 1.138.200,00 динара (3.08)

Организоваће традиционалне изложбе састављене од радова насталих на занатским програмима и камповима Мреже Куће традиције у Војводини, као и од жириранах и стручно оцењених рукотворина.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.03), 20.000 динара (3.09), 20.000 динара (3.11).

Реализација подкаста

У оквиру Завода за културу војвођанских Мађара обједињене су делатности различитих типова установа и области рада: образовање и стручно усавршавање, организација манифестација, стварање и изградња заједнице, народна уметност и неговање традиције, издавачка делатност, дигитализација, управљање Војвођанским мађарским дигиталним архивом, заштита културног наслеђа, послови јавних збирки, као и научна делатност и организација стручних скупова. Све наведене области биле би обухваћене подкаст-разговорима који би се емитовали једном месечно. Разговоре би у потпуности водили и уређивали запослени у Заводу, који би уједно обезбедили и техничке услове за реализацију подкаста. Подкасти би јавности приближили програме и свакодневни рад Завода, уз активно укључивање публике. Кроз овај формат Завод би представио сараднике и партнере који имају кључну улогу у реализацији културних пројеката, актуелне теме и концепте, као и програме које организује – попут манифестација, отварања изложби и промоција књига. У опуштенијој и неформалнијој форми омогућило би се и вредновање постигнутих резултата, као и сагледавање будућих потреба, уз повремено учешће екстерних стручњака и гостију. Предности: редовно, месечно креирање новог садржаја за обновљену интернет страницу Завода и његову Facebook страницу; лакше информисање јавности о делатностима Завода; повећање видљивости и транспарентности рада установе.

Покрајински буџет: 100.000,00 динара (3.03), 50.000,00 динара (3.05).

„Састанак са књигом”

Поводом Мађарске недеље књиге, планирана је манифестација „Састанак са књигом”, која ће се одржати у јуну 2026. године у Сенти (организација, комуникација и логистика). На догађају ће првенствено учествовати војвођански мађарски издавачи: Életjel, zEtna, Fogim и Завод за културу војвођанских Мађара, уз укључивање и других издавача и институција (нпр. Magyar Szó, Културно-образовни центар „Турзо Лајош” и др.). Планирано је постепено проширивање броја учесника. Издавачка продукција биће представљена кроз кратке, динамичне промоције књига, док ће догађај пратити пригодна продаја књига и музички перформанси на сенћанској пијаци. Укључивање ученика као модератора у промоције књига може допринети новим перспективама и тумачењима, обогаћујући традиционални формат књижевних представљања. Манифестација се може додатно проширити позивањем издавача из других региона ван матице, као и организовањем стручних сусрета и дискусија о издаваштву, улози књиге као културног посредника и њеној будућности. Догађај ће, као и у основној верзији, пратити пригодна продаја књига и музички перформанси.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.05), 50.000 динара (3.03), 15.000 динара (3.11).

4. Заштита културног наслеђа – делокруг јавних збирки

Један од највећих и стратешки најзначајнијих пројеката Завода, чија је реализација започета раније и наставља се и током 2026. године, јесте реорганизација дигиталног простора у складу са савременим и будућим дигиталним трендовима, у сарадњи са Мађарским националним саветом. Завод истовремено обавља делатности стручне библиотеке, архива и дигиталног архива, спроводи дигитализацију грађе која се чува у установи, као и пружање дигиталних садржаја јавности. Дигитални садржаји доступни су на интернет порталу vamadia.rs, где се може прегледати и архивска грађа Завода. Систем омогућава и претраживање интерних садржаја који због ауторско-правних или других правних ограничења не могу бити јавно објављени. Иако нису доступни за онлајн приказ, ови садржаји су евидентирани у систему и доступни истраживачима у просторијама Завода, чиме се обезбеђује њихова научна и стручна употреба.

4.1. Послови јавних збирки

Јавне збирке представљају једно од основних обележја друштва заснованог на знању. У интересу корисника културе војвођанских Мађара јесте што слободнији приступ културним добрима. У том процесу, алати дигиталног окружења нуде одржива и савремена решења. Обезбеђивање доступности дигиталних садржаја доприноси развоју основне културне инфраструктуре, чији је примарни циљ – у сврху јачања културног идентитета војвођанских Мађара – омогућавање отвореног приступа култури и културним вредностима.

Библиотечка делатност

Обрада легата и библиотечног фонда одвија се у оквиру интегрисаног библиотечног система *Huntéka*, који је део софтверске породице *Qulto*. Систем омогућава обављање стручне библиотечке делатности и пружање услуга истраживачима. За рад стручне библиотеке од посебног значаја су базе података, помоћни фондови, интернет адресари и библиографски извори, који служе као основа за информисање и обраду података.

Циљ библиотечке делатности јесте прикупљање, обрада и инвентарисање публикација које представљају културну баштину војвођанских Мађара, укључујући дела лепе књижевности, етнографије, социологије, историје, публицистике, књижевне науке и других научних области.

Услед убрзаног технолошког развоја и ширења процеса дигитализације, улога и функција библиотека значајно су се промениле. Данас је неопходно увести нове облике деловања како би се интересовање за читање, информисање и културу не само очувало, већ и додатно унапредило.

Планирано је измештање већ дигитализованог дела фонда часописа, који се тренутно чува у куполи и чији је садржај доступан путем платформе *Vamadia*, у спољни магацински простор, чиме би се ослободио додатни простор за смештај књижног фонда.

Унапређење и увећање књижног фонда

По узору на сарадњу са Fogim издавачком кућом, планира се увођење редовних наруџбина књига од значајнијих војвођанских мађарских издавача и институција које се баве издаваштвом, ради набавке годишње продукције издања (а у случају већег броја публикација и полугодишње), као и успостављање евентуалних размена публикација.

Међу издавачима и институцијама обухваћеним овим активностима налазе се: Életjel, zEtna, Agaré, Solymosy Kft., Завод за уџбенике (Нови Сад), Magyar Szó Lapkiadó Kft., Фондација за слободу штампе, Удружење грађана Symposion, VM4K, Градски музеј Суботице, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботице, Историјски архив Сенте, Историјски архив Суботице, Универзитет у Новом Саду – Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду – Катедра за мађарски језик, Високошколски колегијум војвођанских Мађара, Научно друштво за хунгаролошка истраивања, Етнографско друштво „Киш Лајош”, Завичајно-монографско удружење Monográfia, Завичајно-историјско друштво војвођанских Мађара.

Предвиђено је и праћење издавачке делатности локалних културних удружења и институција које се издаваштвом баве повремено, као и евидентирање и наручивање њихових публикација путем књиготрговачких предузећа. Као референтни извор за праћење нових издања може послужити каталог Библиотеке Матице српске, као установе са правом обавезног примерка и надлежне за каталогизацију текуће издавачке продукције. Планирано је и иницирање и одржавање разменских односа.

Посебна пажња ће бити посвећена праћењу публикација мађарских издавача у Републици Мађарској које се односе на војвођанске мађарске ауторе или обрађују теме везане за Војводину. Набавка ових издања реализоваће се путем књижарских мрежа или размене, уз подршку партнерских институција у матичној земљи.

Покрајински буџет: 100 000 динара (3.08)

Обрада и каталогизација фонда у спољашњем магацину

Планирана је даља систематизација и каталогизација грађе смештене у спољашњем магацину, укључујући наставак обраде заоставштине Геролд Ласло, као и каталогизацију заоставштина Каталин Пакше, Каталин Каич и Габора Вајде, као и књига које је Заводу донирала Пирошка Чаки Шереш.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.08)

Додатно, предвиђена је обрада и каталогизација дела фонда у спољашњем магацину, са фокусом на заоставштине Геролд Ласло и Каталин Пакше.

У сарадњи са новосадском компанијом Ninamedia, планира се свакодневно документовање садржаја у медијима на српском језику који се односе на мађарску заједницу у Војводини, укључујући аудио, видео, штампане и онлајн медије.

Буџет Мађарског националног савета: 250.000 динара (3.08)

Заштита грађе и унапређење услова складиштења. Предвиђене су мере очувања фонда и побољшања услова складиштења, укључујући повезивање периодике која је ушла у фонд од 2020. године (Családi Kör, Hét Nap, Előretolt Helyőrség, Hírvivő, Körkép, Temerini Újság, Tordai Újság, Új Kanizsai Újság, Csernyeai Újság, Dunatáj – укупно приближно 6 дужних метара). Оријентационе цене: средњи формат – 1.000 динара по повезу, већи формат – 2.000 динара по повезу.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.08).

Наставак програма „Књига месеца”. Планиран је наставак програма „Књига месеца”, чији је циљ подстицање настанка књижевних приказа посвећених делима везаним за Војводину, промоција војвођанске мађарске књижевности, као и популаризација читања као корисне и вредне културне праксе.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03)

Програми обуке Библиотекарске групе Капоч

Организовање годишње, акредитоване обуке за библиотекарe

Пре готово четврт века, удруживањем десет библиотека у Војводини које делују у интересу мађарске заједнице и имају јавнокултурну улогу, постављени су темељи функционалне информационо-методолошке библиотекарске групе. Њена основна мисија јесте унапређење информисања на матерњем језику за војвођанске Мађаре, развој јавних, удружених, читалачких и школских библиотека, као и јачање професионалних веза и људских контаката који доприносе даљем развоју културе војвођанских Мађара. Посебан акценат стављен је на унапређење културе читања, ефикаснију набавку, дистрибуцију и доступност књига на мађарском језику, очување и неговање националног идентитета, повезивање са универзалном мађарском културом, као и очување културног наслеђа националне заједнице.

- заједничку стручну обуку библиотекара у сарадњи Библиотекарске групе „Карос” (Капоч) и Библиотекарског института из Будимпеште, планирану за пролећни период;
- реализацију додатне заједничке стручне обуке библиотекара у сарадњи са Библиотекарским институтом из Будимпеште;
- акредитовану обуку библиотекара у сарадњи са Библиотеком Бекеш жупаније; планирана тема: роботика у промоцији читања;
- организовање обуке посвећене представљању добрих пракси чланица Библиотекарске групе „Карос” (Капоч), у оквиру које чланови групе детаљно представљају сопствене библиотечке програме – нарочито програме намењене деци – од фазе планирања до реализације, нудећи колегама проверене и применљиве моделе рада;
- програм „Размени библиотекара” – реализација гостујућих библиотечких програма, првенствено дечјих радионица, с циљем да се успешни програми једне

установе представе читалачкој публици других библиотека и тиме обогати укупна програмска понуда;

- организовање стручних студијских посета ради јачања професионалних веза са најзначајнијим библиотекама у земљи и широм Карпатског басена.

Посебан сегмент активности представља усклађивање дигитализационих активности институција чланица Библиотекарске групе „Карос” (Капоч), њихово укључивање у процесе дигитализације и допринос развоју и обогаћивању базе **Vamadia**.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03), 40.000 динара (3.04)

Музејска делатност

Планирана је дигитализација музејске грађе, ликовних збирки, као и добара градитељског и културног наслеђа, уз укључивање партнерских институција. Ова активност омогућава стварање интегрисане збирне базе података која обухвата музејске, архивске и библиотечке фондове, као и спровођење неопходних корака ка успостављању виртуелног музеја. Виртуелни музеј интегрише више база података, чиме се значајно унапређује претраживост, корисничка приступачност и прегледност садржаја, доступних подједнако истраживачима и широј јавности. Почетне активности на овом пољу већ су започете, а у појединим областима остварени су и конкретни резултати, попут народномузичког архива, инвентара сеоских кућа – *tájház*, базе података о споменицима културе, дигиталне библиотеке и ликовне збирке.

Покрајински буџет: 250.000 динара (3.08).

База података **Banatdia**

Банат представља прекогранични регион, вишенационални и вишеконфесионални простор, чије су историјско наслеђе и културна разноликост од изузетног значаја у средњоевропском контексту. Реализацијом пројекта партнери постају активни учесници у подизању свести о културном наслеђу. Циљ пројекта (број пројекта: RORS00227, назив пројекта: Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region – securing easy access for tourists and experts) јесте да се у први план ставе и популаризују прекогранични историјски простор Баната и идентитет заједница које у њему живе, као и да се локалне специфичности повежу са ширим европским оквиром. Банатски регион представља природно и друштвено кохерентну целину, у којој живи више етничких заједница, које, упркос различитостима, имају и бројне заједничке или сродне културне традиције, утемељене на историјском наслеђу простора. Основни циљ пројекта јесте да се интеграцијом базе података Завода за културу војвођанских Мађара и дигиталних садржаја Музеја Монтан из Решице успостави свеобухватна дигитална културна и завичајно-историјска база јавних збирки, која покрива територију Баната. Тиме се обезбеђује доступност квалитетног и релевантног културног садржаја за потребе истраживања, образовања и културног туризма. Пројектом се одговара на савремене изазове у области културе. Његов кључни циљ јесте стварање лако доступне, прегледне и информативно обогаћене дигиталне базе података за кориснике и туристе, путем интеграције дигиталних фондова Завода за културу војвођанских Мађара и Музеја

Монтан из Решице. Ова база, под називом Banat Heritage Portal, представља културне вредности банатског региона, његове традиције и нематеријално културно наслеђе, које су током више деценија архивирани у материјалном, писаном или другим облицима.

Програм сеоских кућа – *tájház*

Мађарска етнологија представља незаобилазну научну област са аспекта идентитета, јер је бављење народним вредностима и народном уметношћу од кључног значаја за јачање заједнице, њен опстанак и очување културног наслеђа. Значајан део народне материјалне културе војвођанских Мађара чува се управо у сеоским кућама – „*tájház*”.

Под координацијом Завода за културу војвођанских Мађара наставља се реализација програма „*tájház*”, у оквиру којег је, након спроведене инвентаризације грађе у сеоским кућама и завичајним збиркама у Скореновцу, Темерину, Торди, Сајану и Торњошу, планирано евидентирање и инвентарисање намештаја и предмета у сеоским кућама у Руском селу, Белом Блату и Војловици. Наведене активности реализују се у оквиру пројекта RORS00227 – „Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region – securing easy access for tourists and experts”.

Буџет пројекта: 438.000,00 динара (3.08)

Делатност народне уметности и архив

Наставља се процес пребацивања комплетне грађе народномузичког архива, који се до сада чувао на магнетофонским касетама, на дигиталне носаче података, као и његово објављивање на интернету у сврху народне уметности и културно-просветне делатности. Активности обухватају преслушавање и транскрипцију народномузичких снимака, као и евиденцију и документовање насталих рукописних записа. Дигитализовани звучни записи са касета и магнетних трака – у укупном трајању од више од 500 сати – систематизују се на основу пет томова публикације Војвођанске мађарске народне песме (VMND), уз додатну класификацију мелодија према жанру, типу мелодије, географском подручју и стилу. Планирана је и израда звучне базе серије VMND, засноване на грађи народномузичког архива. Архив ће се додатно обогаћивати копирањем снимака и рукописне грађе аматерских сакупљача народне музике.

Образложење: Етнографска звучна збирка портала vamadia.rs

Етнографска звучна збирка портала [Vamadia](http://vamadia.rs) може представљати основни извор за појединце и заједнице које се баве народном музиком, народним плесом, приповедањем или сценским приказивањем народних обичаја, уз успостављање одговарајућих процеса селекције и усмеравања садржаја. Руководиоци културно-уметничких друштава треба да буду оспособљени за коришћење филтера и критеријума претраге у звучној збирци. Поступак читавања звучних записа у базу података одвија се континуирано, а претходи му дигитални пренос, основна обрада звука (резање и минимално уклањање шума), као и унос или провера метаподатака. За ове послове неопходна су одговарајућа знања из области народне и музичке уметности, познавање стручне литературе, као и искуство у одговорном уређивању садржаја. Грађу је потребно пажљиво селектовати пре њеног представљања јавности, како би се на сцени и у употреби нашли програми који црпе инспирацију из највреднијих слојева народне музике и народне културе. Уз основне податке о прикупљању, на картицама звучних записа могу се навести и публикације у

којима је грађа објављена, као и нотни и текстуални записи мелодија. Народномузички архив Завода садржи више од 500 сати звучног материјала, од чега значајан део чини касетни архив етномузиколога Анике Бодор, док су у последњих година фонд обогатили и снимци и записи аматерских сакупљача народне музике, као и прве генерације revival народних музичара и локалних историчара, који представљају вредан и употребљив извор грађе.

LXII. „Gyöngyösbokréta” и XLIX. „Durindó”, јун 2026, Хајдуково (Hajdújárás)

Манифестација се реализује као заједнички програм Завода за културу војвођанских Мађара и Савеза културно-уметничких друштава војвођанских Мађара, у суорганизацији са локалним организаторима и општином. Активности обухватају пријем и обраду пријава, подршку у координацији рада стручног жирија и фестивалског савета, израду програмског распореда, као и организацију пратећих програма. У оквиру тзв. „нултог дана” предвиђени су наступи локалних ансамбала. На манифестацији „Gyöngyösbokréta” учествује приближно 30 фолклорних ансамбала, док на „Durindó” наступа око 120 народномузичких група, оркестара и солиста. Образложење: За 2026. годину Хајдуково је стекло право организације LXII. „Gyöngyösbokréta” и XLIX. „Durindó”. Завод за културу војвођанских Мађара, као једна од кључних пратећих институција најзначајнијих манифестација народне музике и народног плеса у Војводини, учествује у припремама тродневног догађаја од самог почетка до завршетка, у тесној сарадњи са суорганизаторима. Иако фолклорни и народномузички ансамбли и њихови тематски програми имају снажну традицију и посвећену публику, реализација манифестације оваквих размера захтева темељну и дугорочну припрему како би фестивал протекао неометано и на високом стручном нивоу. Назив „Durindó” потиче из локалног говора са салаша у околини Мола и означава кућну игранку, односно забаву која се одржава у домаћинству. Током година, „Durindó” је израстао у манифестацију са више од 2.000 учесника. Завод већ почетком године израђује и дистрибуира пријавне обрасце и правилник организације културно-уметничким друштвима, заједницама и солистима. Учесници су млади и одрасли, а велики број пријављених група представља аутентичне локалне традиције, изводећи сопствене народне песме и плесове. Последњих година фолклорни ансамбли наступају суботом, док народномузички састави наступају недељом, пред стручном Уметничком комисијом. Запослени Завода прима пријаве, формира и води базу података учесника, одржава комуникацију са ансамблима и Уметничком комисијом.

Завод, Савез и локални организатори последњих година обогаћују манифестацију пратећим програмима, уз подршку сарадника Мреже Куће традиције у Војводини. Најчешће се организују занатске радионице, програми за децу, приповедање народних прича уживо, изложбе и концерти. Задатак организатора је и спровођење селекције у складу са организационим правилником, као и пружање стручних савета учесницима пре самог догађаја. Након манифестације, Уметничка комисија вреднује наступе по регионима, док је координација њеног рада у надлежности организатора.

Покрајински буџет: 30.000 динара (3.02)

Обезбеђивање редовне недељне наставе народне музике Потисја

Фондација „Чори Шандор” поставила је као свој циљ ширење и подршку традиционалној народној култури на простору Карпатског басена. Захваљујући систему подршке покренутом 2016. године, народни покрет је значајно ојачан, нарочито у области народне музике и народног плеса. Завод за културу војвођанских Мађара посебан значај придаје образовању подмлатка, те је у том циљу успоставио мрежу наставе народне музике Потисја. Циљ мреже јесте да се у што већем броју насеља, уз ангажовање домаћих предавача, првенствено обрађује војвођански народни музички репертоар, и то на стручан и квалитетан начин. На основу тога, Завод већ годинама координира и подржава редовну инструменталну наставу у сарадњи са више културно-уметничких друштава у местима дуж Тисе: Ада, Чока, Кањижа, Мол, Сајан, Остојићево, Нови Кнежевац, Торњош и Сента. Наставу реализује посвећена и искусна група од тренутно 15 предавача, који децу из недеље у недељу упознају са традиционалним народним инструментима и развијају љубав према народној музици. Завод прати и подржава наставу народне музике на територији целе Војводине, пружајући помоћ заинтересованима кроз индивидуално прилагођене наставне планове, пратеће материјале, а по потреби и кроз обезбеђивање музичких инструмената. Инструменти неопходни за наставу набављају се и ученицима се стављају на располагање путем бесплатног система позајмљивања инструмената. Број учесника који су стално укључени у ову мрежу наставе народне музике износи приближно 150 полазника.

Зимски камп народне музике „Durmoló” – јануар 2026. године и летња обука народне музике „Durmoló” – август 2026. године

У оквиру Зимског кампа народне музике „Durmoló”, који се одржава у јануару 2026. године, млади учесници имају прилику да се упознају са 11 различитих традиционалних инструмената, уз стручно вођење војвођанских педагога народне музике. Посебан акценат стављен је на учење војвођанских мађарских народних песама, док поред музичке обуке значајну улогу има и изградња заједнице. У камп долазе деца из целе Војводине, а циљ програма јесте упознавање, вредновање и очување народних песама сопственог краја. Традиционално, током зимског школског распуста, Тотово Село је домаћин петодневног програма посвећеног народној музици. Камп је првенствено намењен ученицима основних и средњих школа. Полазници уче песме сакупљене на територији Војводине од стране стручних педагога и музичара који су и сами, током деведесетих година, били учесници овог кампа, а данас представљају афирмисане стручњаке у области народне музике.

У зависности од претходног знања и индивидуалних способности учесника, настава обухвата народно певање, тамбуру, гудачке инструменте, цитру и фрулу, у трајању до осам сати дневно. Наставници реализују групне инструменталне и оркестарске радионице, у оквиру којих се, поред теоријског знања, интензивно вежбају мелодије које су изабрали предавачи. Слободно време испуњено је разноврсним садржајима: тимским играма, упознавањем са народном музиком и етнологијом, квизовима, заједничким осмишљавањем химне кампа, играма спретности, заједничким музицирањем, слушањем народних прича у живој интерпретацији, као и плесним вечерима – *tánc házzima*.

Програм се завршава 6. јануара свечаним заједничким гала-концертом у Римокатоличкој цркви Светог Јосифа Радника у Тотовом Селу, где свака група представља публици оно што је током недеље научила. Запослени Завода за културу војвођанских Мађара учествују у реализацији кампа у улози васпитача и вођа програма. Манифестацију подржава Фондација „Чори Шандор”, а камп је уједно проглашен манифестацијом од посебног значаја за децу и младе Мађарског националног савета.

Народни занати у образовним установама

Задатак и циљ програма јесте представљање старих заната, као и њихових носилаца и начина рада ученицима основних школа, са намером да се – посебно код ученика виших разреда – укаже на могућност да се поједини занати временом развију у професионално опредељење или допунску делатност. Програм има за циљ обнову и преношење знања о традиционалним занатима, као и обезбеђивање њиховог континуитета кроз образовање нових генерација. Активности се реализују у основним школама у Војводини, нарочито у расељеним и мањим срединама, где се кроз заједничке програме деци на доживљајан и интерактиван начин представљају локални плесови и песме, као и елементи народне културе. Програм се реализује уз подршку Фондације „Чори Шандор”.

Менторство руководиоца народномузичких група и певачких друштава

Једна од континуираних активности Завода за културу војвођанских Мађара јесте менторство народномузичких састава и певачких група, укључујући састављање програмских целина народних песама и припрему за наступе на манифестацијама попут *Durindó* и других народномузичких смотри. Током године Завод пружа стручну подршку за 8 до 10 певачких или инструменталних састава.

Највећу потребу за оваквим видом помоћи исказују групе из мањих војвођанских насеља, којима је стручна подршка обезбеђена 4–5 пута годишње, било кроз личне консултације, било путем онлајн комуникације.

Гостовања и студијско снимање народномузичког програма „Анадор лепа Ана”

Народномузички програм „*Anador szép Anna*”, који садржи војвођанске баладе и народне песме и реализован је током 2025. године, планира се да током 2026. године буде представљен на основу пристиглих позива за гостовања (између осталог на Војвођанском сусрету народних музичара у Малом Иђошу, манифестацији „Музика наших предака” у Србобрану, у јануару и др.). За младе народномузичаре који учествују у концерту планирано је стручно студијско путовање и представљање у Мађарској, с циљем њиховог професионалног усавршавања и размене искустава.

У студију *Rannon RTV* у Суботици, током почетка 2026. године, на унапред договорен термин, планирано је студијско снимање комплетне верзије програма, који је у свом коначном облику припремљен у августу 2025. године. На овај начин концерт би био документован и омогућен за емитовање и доступан широј публици, чиме се додатно доприноси видљивости и очувању војвођанске мађарске народне музичке баштине.

4.2. Послови дигитализације

Задатак Завода јесте очување целокупног културног богатства војвођанске мађарске националне заједнице – документовање, дигитализација и трајно чување различитих сегмената културног наслеђа (нематеријалног, градитељског и материјалног), савремене културе и духовних достигнућа.

Завод има обавезу да подржи доступност и поновну употребу дигиталних садржаја војвођанских Мађара. Путем програма и услуга настоји се омогућити широка употреба јавних и културних података, као и обезбедити да прикупљени и обрађени подаци – статистички, културни или научни – буду доступни јавности.

Посебан задатак представља подизање свести о дигиталној транзицији. Установи која је надлежна за дигитализацију и очување културног наслеђа неопходно је обезбедити поуздано, континуирано и дугорочно финансирање ради стварања и одржавања ресурса потребних за дигитализацију, укључујући кадровске капацитете, хардверску и софтверску опрему, ауторска права, као и истраживачко-развојне активности. Покрајински буџет: 500.000 динара (3.03).

Књиге и књижне едиције

Дигитализација књижне едиције „Наша сцена” (1945–1951). Дигитализација завичајних публикација из Бачке Тополе и Кањиже. Покретање систематске дигитализације књига које се налазе у библиотеци Завода, као и постављање на платформу VAMADIA оних примерака за које се током године прибаве сагласности издавача и аутора.

Часописи

Покретање дигитализације следећих периодичних публикација: Hitélet (од 1990), Oktatás és Nevelés (1973–1991), Vácsország – Vojvodanski zavičajni pregled (од 1995), Aracs (од 2001). Дигитализовани садржаји биће постављени на платформу VAMADIA. Дневне и недељне новине Планирана је дигитализација и постављање на платформу VAMADIA следећих листова: Vács-Torolyai Hírlap (1896–1919) – недељник, Бачка Топола и околина (1924–1941) – недељник, Közép-Bácskai Hírlap (1992–1998), Бачка Топола и околина (1919), Бачка Топола и околина (1920–1921), Сомбор и околина (1992–1999), Суботички контролор (1879–1880), Бачки контролор (1881–1904), Бачка (1878–1916), Бачке вести (1906–1941), Бачки дневник (1907–1923), Бачки преглед (1893–?), Бачке новине (1898–1913), Бачке новине (1929–1931), Бачка жупанија (1902–1919), Суботица и околина (1893–1905), Нови Кнежевац и околина (1902–1911), Јутарње новине (1929–1944), Кањишке вести (1943–1944), Кањижа (1942–1944), Кањишки контролор (1911–1918), Кањишке новине (1908–1915). Дневни лист „Magyar Szó” Планирана је набавка штампарских PDF издања дневног листа „Magyar Szó” за период након 2025. године. Уз сагласност редакције листа, ови примерци биће постављени на интернет платформу VAMADIA.

Драмска збирка (Драматар)

У оквиру посебне збирке биће обрађени текстови који служе као подршка избору репертоара за аматерско позоришно стваралаштво. Захваљујући сарадњи са Новосадским позориштем, Народним позориштем у Суботици, Позориштем Деже Костолањи, Мађарским камерним позориштем у Сенти и Дечјим позориштем у Суботици, фонд ће се додатно обогатити новим сценским делима. Сваки текст у збирци биће до краја године допуњен ажурним метаподацима. Планирано је и прикупљање драмских текстова који су били на репертоару позоришта, као и видео-снимака представа.

Унапређење фото-архиве

Предвиђена је дигитализација фото- и филмских негатива из збирке Ласла Дормана, као и прибављање додатне фото-грађе од приватних лица. У том циљу планирано је циљано обраћање наведеним појединцима и организацијама, као и расписивање јавног позива/конкурса за прикупљање фотографија намењеног приватним лицима, колекционарима, удружењима и организацијама. Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03).

Дигитализација завичајне грађе и збирки

Завичајна грађа и збирке које се чувају у удружењима и цивилним организацијама војвођанских насеља – укључујући архиве о историји места и организација, прославама, чланству и др. – биће дигитализоване на терену (уз могућност да стручњаци Завода, уз одговарајућу техничку опрему, обаве посао на лицу места) или транспортом грађе у просторије Завода ради обраде.

Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03).

Прибављање и дигитализација необјављеног материјала

III необјављеног тома едиције „Збирка мађарске народне музике у Југославији” (Песме мађарског становништва Дравског угла)

Планирано је прибављање и дигитализација грађе необјављеног трећег тома едиције Збирка мађарске народне музике у Југославији, који садржи песме мађарског становништва Дравског угла. Овим би се значајно обогатила база изворне народне музичке грађе и омогућило њено дугорочно очување и доступност истраживачима и широј јавности.

Проширење фонотеке: Збирка тонских записа етномузиколошкиње Олге Пенавин, снимљена на магнетним тракама, већ је претходно дигитализована. У наредном периоду планирана је обрада овог материјала, његово тематско разврставање, као и постављање на платформу ВАМАДИЈА.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03).

Транскрипција песама казивача: Предвиђено је комплетно нотно и текстуално записивање песама казивача Каролине Зелић Влашић из Мошорина. Иако су њене најпознатије песме већ објављене у више издања, систематска обрада и ширење целокупног материјала веома су актуелни и одговарају потребама како локалне заједнице, тако и ширег круга љубитеља народне песме.

Проширење архива фолклоризма: У оквиру Завода се тренутно врши архивирање следећих манифестација које имају значајан мобилизациони ефекат за мађарску заједницу у Војводини: „Durindó”, „Gyöngyösbokréta”, као и Такмичење приповедача народних бајки „Kálmány Lajos”. Постоји намера да се овај рад прошири и на документовање других фолклорних појава, као што су „Kőketánc, Szólj, síp, szólj!”, сусрети божићних бетлехемских група у Војводини, сусрети сватовских говорника (vőfély), као и радионице и курсеви традиционалних заната, активности друштава за неговање традиције и слични облици фолклорне праксе. Документовање наведених појава захтева успостављање посебног, самосталног архива фолклоризма. У оквиру овог архива препоручљиво је издвојити посебну документациону целину посвећену истакнутим личностима војвођанске народне културе, у којој би се евидентирали подаци о најзначајнијим представницима фолклоризма, са посебним нагласком на носиоце признања Мајстор народне уметности и Млади мајстор народне уметности. Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03).

Дигитализација филмског архива: Планирана је дигитализација филмске грађе у поседу Завода, чиме би се обезбедило очување и доступност аудиовизуелног културног наслеђа. Библиографија војвођанских мађарских филмских аутора. У 2026. години започиње израда библиографије војвођанских мађарских филмских редитеља, као важан корак ка систематском евидентирању и истраживању филмског стваралаштва мађарске заједнице у Војводини.

Покрајински буџет: 250.000 динара (3.03).

Превођење садржаја за интернет странице, базе података и у оквиру пројеката.

Покрајински буџет: 500.000 динара (3.08).

4.3. Дигитална дистрибуција културног садржаја

На основу поверења Мађарског националног савета и у складу са културном стратегијом, Завод бесплатно обавља дигиталну дистрибуцију културних садржаја путем платформе Војвођански мађарски дигитални архив (VAMADIA – vamadial.rs). Припрема дигитализованих материјала за објављивање (за све врсте садржаја: штампани материјали, звучни записи, фотографије, ликовна дела), њихово постављање и обрада метаподатака на платформи VAMADIA спадају у редовне задатке запослених у Заводу.

За несметано и континуирано функционисање архива VAMADIA неопходно је обезбедити стални рад система, што подразумева ангажовање најмање две особе како би се осигурала одрживост и континуитет активности.

Проширење садржаја Војвођанског мађарског дигиталног архива (VAMADIA)

Галерија портрета Делвидек (Délvidéki Arcképcsarnok):

У вишефазном процесу врши се израда и развој ауторских профила, библиографија и лексикографских података, чиме се формира база података о војвођанским мађарским стручним и књижевним писцима, локалним историчарима, сакупљачима, казивачима, фотографима и ликовним уметницима.

Планирано је поновно успостављање контакта са војвођанским мађарским ауторима и истраживачима (из области књижевности, науке и јавног живота), као и прибављање њихове сагласности за дигитализацију и бесплатно онлајн објављивање њихових дела у циљу проширења Збирке публикација. Циљ је да дела доступна у дигиталној библиотеци у оквиру VAMADIA платформе обухвате што шири спектар писане културне баштине војвођанске мађарске заједнице, укључујући теме из области историје, етнологије, локалне историје, књижевности, социологије, као и других, пре свега друштвено-научних области.

Развој, допуна и уређивање ауторских профила у оквиру Галерије портрета Делвидек омогућавају да кључне етапе и карактеристике уметничких и научних каријера буду доступне корисницима на платформи VAMADIA, пружајући им оријентир и подршку у сналажењу у ауторским библиографијама.

Посебан сегмент развоја представља проширење Галерије портрета Делвидек на актере позоришног живота, чиме се додатно обогаћује приказ савремене и историјске културне сцене војвођанске мађарске заједнице.

Збирка публикација (Kiadványtár)

Дигитална библиотека обухвата дела војвођанских мађарских аутора. Библиотека је допуњена ауторском базом података, у којој су заступљени како савремени аутори, тако и истакнути ствараоци мађарске књижевне историје у Војводини. Збирка обухвата дела из области белетристике, локалне историје, етнологије, социологије, историје, публицистике и науке о књижевности. Приложени дигитални садржаји су слободно доступни и могу се преузимати искључиво у случајевима када не постоје препреке у погледу ауторских права. Континуирано се проширује и збирка периодике, у којој се налазе и књижевни часописи који захтевају додатну и детаљнију обраду метаподатака. Такав пример је часопис „Vajdasági Írás”, који већ поседује садржај (табелу садржаја), али чији појединачни текстови још нису повезани са постојећим ауторским профилима. Ове садржаје је неопходно што пре обрадити и метаописати како би се текстови у периодици могли повезати са већ постојећим ауторским базама података.

Посебан задатак представља дигитализација и јавно објављивање дела Ференца Фехера, при чему су преговори и усаглашавање са наследницима аутора у току.

Збирка периодике (Periodikátár)

Збирка периодике обухвата војвођанске мађарске периодичне публикације. Садржи онлајн доступне бројеве уметничких, научних и друштвено-политичких часописа. У складу са унапред дефинисаним планом дигитализације, врши се дигитализација и

обрада метаподатака савремених, као и историјски значајних часописа војвођанске мађарске културе, са циљем унапређења корисничке оријентације и претраживања.

Постављени дигитални садржаји (PDF формати) допуњују се описним метаподацима, који обухватају садржај (табелу садржаја), податке о уредништву и сарадницима, бележавање прилога и додатака, као и друге релевантне информације неопходне за прецизно претраживање и повезивање садржаја унутар дигиталног архива.

Фотоархива (Fotótár)

Фотоархива представља онлајн фото-архив посвећен темама етнологије, културе, уметности и јавног живота. У оквиру фотоархиве налазе се како фотографије непознатих аутора, прикупљене од посвећених колекционара, тако и радови професионалних уметника и фотографа.

Наставља се унос и обрада збирке Дорман Ласло, као и постављање и метаописивање фото-збирке Антала Нађа из Сајана. У оквиру истраживања гомбошке народне ношње, реализованог у сарадњи са Nagyományok Háza Vajdasági Hálózata (Мрежа Кућа традиције Војводине), у фотоархиви ће бити постављене и стручно обрађене прикупљене архивске фотографије.

База етнографских предмета

У оквиру IPA пројекта RORS00227 – Digitalisation the cultural traditions of the Banat region – securing the easy access for tourists and experts, врши се постављање и метаописивање фотографија предмета из инвентарисаних етнографских збирки.

Такође, у оквиру IPA пројекта Banat Heritage Portal, врши се сређивање, постављање и обрада фотографија етнографских предмета из инвентарисаних збирки у Руском Селу, Војловици и Белом Блату, на платформи Banatdia.

База етнографских предмета додатно се обогаћује већ постојећим инвентарним материјалима војвођанских етно-кућа и завичајних збирки, као што су:

инвентари етно-кућа у Секелеву и Темерину (Identitás Kisebbségkutató Műhely),
инвентарни материјали етно-куће у Бајши.

Администрација спољашњих фото-уноса

Фотографије које учитавају спољни, добровољни сарадници не постају аутоматски видљиве на јавној платформи. Објављују се тек након провере квалитета, садржаја и документарне вредности, као и потпуности метаподатака. Фотографије слабог квалитета, са непотпуним описима или недовољне документарне вредности неће бити објављене.

Континуирани прилив спољашњих фото-уноса обезбеђују студенти Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици, полазници курса из историје

фотографије (предавач: др Виктор Фехер), који су у оквиру курса у обавези да појединачно поставе најмање 50 фотографија на платформу VAMADIA.

Набавка додатног фото-материјала

Планирани буџет: 1.749.807,00 РСД (3.08)

Додатна фото-грађа прибавља се из следећих извора:

музејски фото-архиви: Градски музеј Сента, Градски музеј Суботица, Градски музеј Бечеј, Музеј Општине Бачка Топола (етнографске, историјске, ликовне и археолошке збирке);

Дигитални фото-архив Кањиже у власништву Истраживачког центра за Délvidék;

фото-архив листа „Magyar Szó”;

приватне збирке (нпр. Норберт Шарвари – Ада, Иштван Чонти – Чока);

локални фото-хроничари (нпр. Карољ Пушкаш – Кањижа; Пал Банко – Темерин; заоставштина Шандора Боруша – Бајша, у власништву Музеја Општине Бачка Топола);

професионални фотографи (нпр. заоставштина Ане Лазукић);

породичне архиве (нпр. фото грађа породице Вермеш из Суботице);

архиве некадашњих и постојећих локалних фото-студија (нпр. Фото Ица – Суботица; Фото Иван – Сента).

фотографски материјал из већ објављених публикација, нарочито из старијих или нискобуџетних завичајних издања, чији је штампани квалитет често слаб, те је оправдана нова, квалитетна дигитализација оригиналних фотографија, уколико су сачуване. У ту сврху неопходно је циљано обраћање ауторима и издавачима.

Ради проширења фонда, планирано је циљано обраћање наведеним појединцима и институцијама, као и расписивање јавног позива за прикупљање фотографија, намењеног приватним лицима, колекционарима, удружењима и организацијама, путем отворене платформе за читавање фотографија на званичној интернет страници.

Промоција садржаја VAMADIA платформе

Планирано је континуирано промовисање садржаја базе података VAMADIA, укључујући уређивање и вођење Facebook странице VAMADIA. Садржаји базе биће представљани поводом годишњица и актуелних тема, што омогућава брзо и ефикасно приближавање богате грађе широј јавности.

Додатно, промоција ће се реализовати и путем виртуелних изложби, коришћењем апликације Qulto Storytelling, чиме се подстиче савремени, интерактиван приступ дигиталној културној баштини.

Звучна архива (Hangtár)

У оквиру Звучне архиве планира се даље објављивање етнографских и етномузиколошких теренских снимака, селековано и стручно обрађено, уз детаљну метаобраду. Приликом одабира и објављивања грађе посебна пажња посвећује се томе да снимци буду лако применљиви у репертоару народних музичких и певачких група.

Поред прецизних података о теренском прикупљању (место, време, сакупљач, казивач), садржаји се опремају информацијама о жанру и поджанру, као и о евентуалним објављивањима у штампаним или звучним издањима, што значајно олакшава њихову употребу у пракси. Народне песме се најефикасније усвајају путем звучних записа, али ће у одређеним случајевима корисницима бити доступне и нотне транскрипције.

У 2026. години као приоритет се третира постављање и обрада теренских снимака Гезе Триполског, поводом обележавања 100 година од његовог рођења.

Проширење архиве фолклоризма

Наставља се развој архиве фолклоризма, у оквиру које се тренутно архивирају најзначајније манифестације које окупљају војвођанску мађарску заједницу: „Durindó”, „Gyöngyösbokréta”, као и Такмичење народних приповедача „Kálmány Lajos”.

Планирано је да се овај рад у наредном периоду прошири и на друге облике фолклорне праксе и манифестације, као што су „Kőketánc” и „Szólj, sír, szólj!”, чиме би се обухватио шири спектар савремених и традиционалних фолклорних појава.

Покрајински буџет:

– 300.000 динара (3.01)

– 50.000 динара (3.08),

Приоритетне збирке за постављање у Етнографску звучну архиву VAMADIA (2026)

Током 2026. године, приоритет у постављању грађе у Етнографску звучну архиву vamadial.rs имају следеће збирке:

теренски снимци Ендреа Ковача и Марије Секел из Западне Бачке,

бачки и банатски теренски снимци Беле Бурања,

збирке Гезе Триполског, Олге Пенавин и њених ученика,

инструментални теренски снимци настали у оквиру програма „Utolsó óra”, укључујући репертоар четири војвођанска ансамбла (Вршац, Војловица, Руско Село – Мађарска Црња, Мађарски Сентмихал).

Промоцију и практичну употребу Етнографске звучне архиве међу руководиоцима група и ансамбала додатно ће подржати едукативни видео-материјали и индивидуална саветовања.

Ликовна збирка (Képzőművészeti tár)

Ликовна збирка обухвата обраду и презентацију стваралаштва сликара, графичара, вајара, примењених уметника и аутора који се баве дизајном. Посебан акценат ставља се на садржајно унапређење и проширење збирке, како би се омогућила систематична и прегледна доступност грађе. Циљ је израда и објављивање електронских албума ликовне уметности, као и њихово пласирање ка релевантним стручним и културним форумима. Као важан извор користи се публикација „Лексикон војвођанских мађарских ликовних уметника”, при чему се планира постепена метаобрада свих уметника наведених у књизи, по појединачним лексиконским одредницама, чиме би се формирала свеобухватна дигитална база података о војвођанској мађарској ликовној сцени.

Развој дигиталног архива

– Архива покретних слика (Mozgóképtár)

Покретање израде библиографије филмских аутора, која ће обухватити стваралаштво војвођанских аутора, укључујући играле и документарне филмове, кратке филмове и друга аудиовизуелна остварења. Циљ је систематизовано прикупљање, обрада и доступност података о филмском стваралаштву војвођанских Мађара у оквиру дигиталног архива.

– Формирање Документационе збирке (Dokumentumtár)

Успостављање посебне збирке намењене чувању и обради рукописне грађе, ситног штампаног материјала, плаката, летака и других докумената, који по својој природи не припадају постојећим збиркама дигиталног архива. Ова збирка омогућиће систематично евидентирање и доступност до сада неповезане и расуте документарне грађе.

– Послови након системског развоја

Тренутно се у оквиру „Délvidéki Arcképcsarnok” (Галерије портрета Делвидек) аутоматски не повезују преводи и илустрације објављени у периодичним публикацијама са одговарајућим ауторским профилима. Након што програмски развој омогући решавање овог питања, биће неопходна поновна провера и ревизија ауторских профила, како би се осигурало правилно функционисање нових повезница и референци.

Уређивање Facebook странице VAMADIA-e: Редовно објављивање садржаја из базе података поводом годишњица или других актуелних тема, као ефикасан начин да се садржаји дигиталног архива брзо и једноставно приближе широкој јавности. Планирано је увођење редовног ритма објављивања, најмање једне објаве недељно.

Промоција Дигиталног архива војвођанских Мађара: Промоција архива путем стручних обука, конференција и форума, као и уз коришћење едукативних и промотивних филмова, са циљем повећања видљивости и коришћења дигиталних садржаја у стручној и широј јавности.

Сарадња: Наставак и продубљивање сарадње са „Magyar Szó Lapkiadó Kft.” и „Hét Nap Lapkiadó Kft.” у вези са обрадом и дигитализацијом њихових фото-архива. Покрајински буџет: 1.000.000 динара (3.03), 1.000.000 динара (3.08)

5. Издавачка делатност

Издавачка делатност Завода до сада је била усмерена првенствено на недовољно заступљене области, а такав приступ задржаће се и у наредном периоду. Фокус остаје на следећим тематским областима: локална историја, истраживање губитака и културе сећања, историја књижевности, етномузикологија и теренска етномузичка истраживања, етнологија, као и друге области друштвених наука.

Издавање књига

Ризница вредности војвођанских Мађара – илустровани албум који представља војвођанске елементе Ризнице (Регистра) вредности мађарског народа ван матице. Након доношења Закона о мађарским националним вредностима и хунгарикумима 2013. године, у свим регионима ван матичне државе покренута је иницијатива за успостављање заједничког Регистра вредности дела народа ван матице. Из заједнице војвођанских Мађара у ову збирку уврштена су 64 вредносна елемента, које су на листу предложили ангажовани стручњаци. Од 2015. године омогућено је и формирање локалних и регионалних регистара вредности по узору на праксу у Мађарској, чиме је остварен принцип одоздо навише грађеног система вредности. Циљ публикације јесте да пружи визуелно атрактиван и репрезентативан избор културних вредности које војвођанска мађарска заједница сматра својим најзначајнијим наслеђем.

Пап Ласло: Пачир у Првом светском рату

Публикација представља девети том едиције Јужњаци у Великом рату и води читаоца на потресно путовање кроз кратку историју средњобанатског села Пачир и судбине његових становника током Првог светског рата. Наратив обухвата период од свакодневице „срећних мирнодопских година” до свих страдања и изазова Великог рата, приказујући шта је рат значео у пракси: од оснивања ратне болнице, деловања Црвеног крста, до храбрости пачирских војника послатих на фронт, њихових погибија, заробљеништва или повратка кући.

Лични легати, предмети и фотографије, ратне и разгледнице, писма и породичне приче осликавају аутентичне и потресне портрете војника из Пачира и њихових породица, као и њихове ратне судбине. Посебан додатак књиге чини именик учесника Првог светског

рата из Пачира, укључујући ветеране и погинуле, чиме публикација значајно доприноси очувању колективног сећања заједнице.

Ова књига тако постаје достојно духовно наслеђе онима који су за своје село и отаџбину положили животе, као и свима који њихову успомену и данас чувају и негују, сведочећи о снази, истрајности и заједништву локалне заједнице.

Покрајински буџет: 100.000 динара (3.03); 50.000 динара (3.06)

Петер Ласло: „Ђаво слави свадбу” – измишљене приче о постанку и дневничке белешке

Ђаво слави свадбу

Петера Ласла за родно село Скореновац, које припада доњодунавској грани буковинских Секеља, **везују** снажне успомене. **Из тог**, у детињству усвојеног света снова и представа о прошлости израстају његове приче. Његова повезаност са дијалекатским мађарским језиком потиче из душе сопственог народа, што му даје право да се поигра и изнова преобликује давно слушане анегдоте, досетке, бајке и кратке, поентиране приче.

У овој мањој збирци аутор посеже за већ заборављеним, магловитим и празноверним причама сналажљивих Секеља, рођених у суровом сеоском свету, те на тој полуизмишљеној митској основи гради сопствени наставак. Ликови и псеудоликови из давнина поново оживљавају пред читаоцем – ако су икада постојали. А ако нису, аутор их је створио како би кроз њих испричао приче које извиру из народног живота.

Петер Ласло полази од историјских основа, али не тежи строгој историјској веродостојности. У причама се појављују бројни топоними, породична имена и надимци. Ипак, не описује стварне догађаје, већ фрагменте стварности, у којима је главни јунак сам ђаво, „*Ürdöng*”, којем ништа никада не успева онако како је замислио, јер се секељска довитљивост и сналажљивост увек покажу јачим од његових ђаволских способности. Тако он постаје тек вечити губитник, помало смешна и сажалења вредна сеоска луда.

С обзиром на то да је аутор по професији ликовни уметник, природан део његовог стваралачког хабитуса јесте и то што уз текстове прилаже изражајне цртеже, који сведоче о његовом односу према универзалним, доживљајним облицима уметничког стварања.

У знак сећања на Гезу Триполског

Публикација би била објављена поводом 100. годишњице рођења Гезе Триполског. У средишту његовог рукописа налази се оснивање и деловање Градског музеја у Сенти, установе у којој је аутор најпре био сарадник, а касније и директор. Кроз мемоарске записе прожете аутобиографским елементима и анегдотама, оцртава се историја институције у којој је аутор имао изузетно значајну улогу.

Мак Ференц: „Набори на ивици хоризонта – размишљања у Јужним крајевима”

Јавнополитички и историјски записи Мака Ференца под насловом „Набори” излазе од септембра 2009. године на недељном нивоу у новосадском дневном листу *Magyar Szó*. Они су јавнополитички јер често реагују на актуелне проблеме и питања, а истовремено и историјски, јер аутор иза појава увек трага за њиховим дубљим историјским узроцима. Реч је о текстовима из области јавног живота, књижевности, друштвене и културне историје, у чијем је средишту увек човек који тражи сопствени пут и благостање своје заједнице.

Над причама се надвија тиски, бачки и војвођански хоризонт – јер аутор настоји да што јасније сагледа шта се догодило са нама, људима са периферије, током векова у којима се присуство мађарског народа у Карпатском басену обликовало и учвршћивало. Истовремено, аутор са дубоким разумевањем и поштовањем приступа великим духовима, ствараоцима и мислиоцима нашег краја, трагајући за њиховим ликовима – онима који су својим радом пресудно допринели стварању и очувању заједничког дома.

Тот Петер Лорант: „Трагом Раднотија – двадесет четири дана путем присилног марша”

Књига позива читаоца на духовно, емотивно и физичко путовање, на којем га, поред текста који гради спољашњи и унутрашњи свет, воде и ауторске фотографије настале током поетског ходочашћа. Разумевање и доживљај приче о двадесет четири дана и о тзв. „присилном маршу” додатно се продубљују путем QR-кодова који су уграђени у књигу и који читаоца воде до актуелних сегмената звучне драме „Душа сам. Желим да живим!”. На крају књиге, једним кликом, биће доступан и документарни филм о путовању из 2019. године. Као некадашњи просветни радник, аутор верује да књига „Трагом Раднотија”, кроз иновативно обједињавање читања, звучне драме и филма, може пружити значајну помоћ ученицима у разумевању и дубљем сагледавању живота и стваралаштва песника, као и у развијању емпатије и сензибилитета према његовој судбини.

Ласло Табороши:

Од сеоског сусрета сеоске омладине Општине Сента до међународне карпатско-панонске жетвене свечаности

Заједничко издање са Савезом војвођанских мађарских пољопривредника.

Покрајински буџет: 50.000 динара (3.03), 20.000 динара (3.08)

Промоције књига

У организацији и издању, односно суиздању Завода за културу војвођанских Мађара, планира се реализација промоција публикација објављених током 2025. и 2026. године на више локација широм Војводине, у тесној сарадњи са локалним организаторима. Оваквим приступом омогућава се бржа и ефикаснија промоција књига и њихово успешније приближавање читалачкој публици. Покрајински буџет: 50.000 динара (3.03); 30.000 динара (3.05)

6. Отворена култура

Уметност и заштита културних добара

Програм Уметност и заштита културних добара награђен је 2022. године Ликовном наградом „Nagyaráti Kukac Péter” као пример добре праксе. У 2026. години програм би био реализован пут, уз стручно учешће др хабил. Ендреа Рафаиа, историчара уметности. Ликовна колонија представља изузетно добар пример примене знања у пракси, као и оживљавања заштите споменика културе и очувања културног наслеђа на простору завичаја, кроз уметнички акциони програм. У циљу додатне подршке и надоградње рада уметника, у програм се укључује и културни антрополог, који истражује историју објеката, њихову намену, промене функције и друштвене ставове повезане са њима. У оквиру програма реализују се интервјуи, као и усмене и визуелне презентације.

Програм се одвија као интерактиван стваралачки процес који укључује велики број учесника, релевантне организације и институције, као и медије, а завршава се неконвенционалним отварањем изложбе.

Од 2024. године уметничка колонија се одржава у Бечеју, у партнерству са Градским музејем Бечеја, Општином Бечеј и Факултетом уметности Универзитета у Печују.

Покрајински буџет: 150.000 динара (3.11), 70.000 динара (3.08)

Организација стручних саветовања и конференција

Карпатско-панонски културни форум

У сарадњи са Савезом за културу војвођанских Мађара, у јануару 2026. године планира се организација Карпатско-панонског културног форума, као пратећег програма централне прославе Дана мађарске културе у Војводини. Тема форума биће представљање активности и планова на нивоу Карпатског басена, усмерених на јачање добрих пракси у области културе у заједници (јавне културе) и увођење нових метода рада. На форуму ће, као партнерска организација, учествовати и Завод за културу војвођанских Мађара, а заједничким позивом биће окупљене институције и кровне организације Мађара из Карпатског басена, као и представници мађарске дијаспоре из Северне Македоније, Босне и Херцеговине и Републике Српске. У фокусу разговора биће планиране активности за 2026. годину и улога институција у области јавне културе.

Форум Карпатско-панонског округлог стола за културу у заједници

Чланице Карпатско-панонског округлог стола за културу у заједници (ККК) – Завод за културу војвођанских Мађара, Завод за културу мађарске националне заједнице у Словенији, Завод за културу Мађара у Закарпатској области, Савез мађарских културних организација у Трансилванији, Завод за културу Мађара у Словачкој и Завод за културу Мађара у Хрватској – одржаће свој традиционални годишњи јануарски форум. На форуму ће се разматрати заједнички програми и пројекти који се планирају на нивоу Карпатског басена, као и усаглашавање са кључним стратешким партнером –

Националним институтом за културу (Nemzeti Művelődési Intézet), заједно са учесницима Карпатско-панонског културног форума.

Покрајински буџет: 40.000 динара (3.02); 50.000 динара (3.03); 30.000 динара (3.10); 50.000 динара (3.11).

Заштита културног наслеђа – значај дигитализације у 21. веку Карпатско-панонска конференција

Завод се континуирано бави питањима заштите културног наслеђа, дигитализације и управљања базама података, са задатком очувања целокупног културног блага војвођанских Мађара у дигиталном облику. Паралелно се спроводи дигитализација штампане грађе, звучних и видео-материјала, као и обрада фото-грађе. Ове активности реализују и библиотеке окупљене у оквиру библиотекарске групе „Каросц”, као и архиви, библиотеке, музеји и заводи за заштиту споменика културе у Војводини.

Тим поводом, у марту 2026. године, планира се организација међународне конференције и радионице, на коју ће бити позвани истакнути предавачи из Србије, Мађарске, Румуније, Словеније и Словачке. Циљ конференције је пружање стручне подршке библиотекарицама, музеолозима, архивистима и културним институцијама, са посебним освртом на значај и улогу дигитализације у заштити културног наслеђа у 21. веку.

Стручно саветовање реализује се у оквиру IPA пројекта „Digitalisation the cultural traditions of the Banat region – securing the easy access for tourists and experts” (RORS00227). Буџет пројекта: 1.138.200,00 динара (3.08).

Конференција из области културе у заједници Култура у заједници у знаку активне заједнице и одрживости

У оквиру програма обуке руководицаца, Завод за културу војвођанских Мађара планира организацију стручне конференције чији је циљ стручно усавршавање и умрежавање запослених у систему културних институција војвођанских Мађара. Конференција ће понудити тематски диференциране садржаје за запослене у музејима, библиотекама и архивима, као и за раднике у домовима културе, културним удружењима и другим културним институцијама.

Полазећи од специфичних стручних потреба појединих области, програм ће обезбедити примењива знања и методолошка упутства. Музејска секција биће усмерена на управљање збиркама, дигитализацију и организацију изложби; библиотечка секција на промоцију читања, развој заједничких услуга и дигиталних садржаја; архивска секција на управљање документацијом, дигитализацију и савремене изазове у области локалноисторијских истраживања. Секција намењена културним институцијама и удружењима бавиће се темама развоја заједнице, организације манифестација, рада са подмлатком, волонтеризма и пројектног менаџмента.

Пленарна предавања конференције разматраће заједничке изазове културних институција, укључујући питања финансирања, сарадње, одрживости и учешћа заједнице. Циљ програма је да учесници стекну употребљива знања и добре праксе, као и да се додатно ојачају професионалне везе између актера војвођанске мађарске културне сцене.

Покрајински буџет:
30.000 динара (3.02); 50.000 динара (3.03); 30.000 динара (3.10)

Конференција и радионица из области народне музике

Конференција из области народне музике биће организована у мају 2026. године у организацији Завода за културу војвођанских Мађара. Фокус програма биће стављен на практичне аспекте наставе народне музике, уз заједничко дефинисање смерница у вези са наставним материјалима, у сарадњи са наставницима народне музике из Војводине.

Конференција пружа прилику за разматрање ефеката и примене конкурсних средстава Фондације „Чори Шандор”, као и за разговор са наставницима и руководиоцима о даљем развоју ове области. Уједно, програм ће бити посвећен и сећању на истакнуте истраживаче народне музике који су значајно допринели развоју војвођанске мађарске заједнице и раду Завода.

Конференција је намењена руководиоцима музичких школа, народних певачких група и културних удружења, уз разматрање могућности и добрих пракси у области народне музике широм Војводине.

Буџет пројекта:

300.000,00 динара (3.03)

20.000,00 динара (3.08)

50.000,00 динара (3.10)

90.000,00 динара (3.11)

Умрежавање

Мреже „Кућа традиције – Војводина” и Завода за културу војвођанских Мађара

Мрежа Кућа традиције – Војводина ће и током 2026. године посветити посебну пажњу очувању и преношењу традиционалних заната, народне уметности и народних обичаја војвођанских Мађара, подршци стручном развоју, као и укључивању деце и младих. Циљ програма је размена знања, јачање заједнице и проширивање професионалних веза на нивоу Војводине и Карпатског басена. Програми у наредној години надовезују се на претходно успешне иницијативе, уз њихово додатно обогаћивање новим садржајима.

Менторство и обуке у области заната

• Менторство израђивача народних ношњи

Обука ће се реализовати током целе године кроз шест радионица, намењених почетницима и напредним полазницима. Радионице ће се одржавати у седишту Удружења за неговање традиције „Вадвираг” у Ади, а водиће их три истакнуте народне уметнице у области израде ношњи: Ержебет Тајти, Тинде Донкене Биркаш и Валерија Борбашне Будаи.

Учесници ће се упознати са техникама израде елемената народне ношње, начинима украшавања и употребом материјала, као и са методологијом истраживања народних ношњи. Посебан сегмент програма представља стручна документација оригиналних примерака који се чувају у текстилној збирци Градског музеја у Суботици, где ће

учесници, уз стручно вођење, имати прилику да непосредно проучавају структуру, материјале и декорацију традиционалних ношњи.

• **Менторски програм за грнчаре**

У циљу јачања грнчарске традиције, планирано је организовање два пролећна и два јесења стручна сусрета у грнчарској радионици у Сенти, у сарадњи са Занатским друштвом „Розета”. Током ових сусрета, мајстори из Војводине и Мађарске пружиће стручну подршку учесницима у коришћењу грнчарског точка, техникама обликовања и украшавања, као и у области познавања материјала и процеса печења. Значајан део програма представља летњи грнчарски камп у Руском Селу, који обухвата интензиван радионички рад, активности изградње заједнице и традиционално печење у земљаној пећи.

• **Менторство сликара намештаја**

За заинтересоване у области народног осликавања намештаја биће организована тродневна стручна радионица у Бачком Брегу (Бачкошутфалва). У оквиру програма биће отворена и изложба која ће представити радове настале током сусрета, као и најновија остварења у области војвођанског народног осликавања намештаја.

• **Менторство плетилаца корпи**

Креативна кућа у Темерину биће домаћин менторског програма за плетиоце корпи, који ће се реализовати кроз два интензивна тродневна циклуса (у марту и априлу). Радионице ће водити Золтан Ковач, плетилац корпи и народни уметник. Учесници ће савладавати припрему пружа, различите технике плетења и обликовања предмета, као и специфичне форме повезане са традиционалним функцијама корпи и плетених предмета.

• **Радионице украшавања ускршњих јаја**

У оквиру припрема за ускршње празнике, у периоду од почетка фебруара до средине марта, биће реализован циклус радионица украшавања јаја у три насеља, са по две практичне радионице у сваком месту. Учесници ће имати прилику да се упознају са пуним спектром традиционалних техника: гравирање (гребање), воштано исписивање шара (писање шараних јаја), жичано украшавање и бојење биљним материјалима. Радионице ће водити војвођански народни уметници и искусни едукатори.

• **Стручни дани за везиље**

Дводневни стручни програм који обухвата предавања, рад у секцијама и практична експериментисања. Посебан циљ програма јесте популаризација народног веза, боље разумевање система стручног оцењивања (жирирања), као и јачање мреже војвођанске заједнице везиља.

- **Регионалне изложбе народне уметности**

У сарадњи са Удружењем „MűhelyHáz”, планирана је организација две велике изложбе у првој половини 2026. године. Изложбе ће представити радове војвођанских занатлија, њихове збирке, као и резултате различитих едукација и менторских програма.

- **Миристи, укуси, облици – тематска изложба са стручним програмима**

Интерактивна изложба обрађује седам тематских области: израда медањака, филцање, грнчарство, сточарство и пастирска уметност, вез, осликавање намештаја, дечје играчке од природних материјала. Изложба показује како се културно наслеђе може доживети чулима – додиром, мирисом и практичним испробавањем – и како традиционално знање постаје искуствено и интерактивно. Програм прате предавања и стручни разговори.

Кампови и већи стручни догађаји, саветовања

- **Конференција „Заједничко ткање” (Közösségi Szóttés)**

Путнички програм „Куће традиције” први пут ће као прекогранична станица бити реализован у Војводини, са фокусом на тачке спајања народне уметности и изградње заједнице. Циљ конференцијског циклуса, који је покренула Кућа традиције, јесте да отвори простор за разматрање актуелних питања народне уметности и традиције, као и да ојача сарадњу, размену знања и умрежавање локалних заједница. Програм обухвата предавања, округле столове, радионице и личне сусрете, чиме се подстичу стручни дијалог, инспиративна размена искустава и заједничко, искуствено учење.

- **Камп народних заната**

Петодневни програм биће организован од 26. до 30. јула 2026. године у Тотовом Селу, у просторијама Дома Касап Иштван и на отвореним локацијама у околини парохије. Циљ кампа је пренос знања везаних за практично бављење народним занатима, подршка учењу кроз рад и јачање заједничког деловања учесника. Програм је намењен почетницима и напредним полазницима, а отворен је и за породице – за децу су обезбеђене посебне радионице које омогућавају њихово активно учешће. Учесници могу изабрати три врсте народних заната, уз бројне додатне програме везане за народну медицину, народне песме и музику.

- **Ricsaj– Сусрет са народном уметношћу**

Новембарска програмска серија која се реализује на пет локација биће одржана и 2026. године, са циљем подршке образовању деце у области народне уметности и доживљајног преношења традиције. Програм има за циљ да деца учесници на разигран и интерактиван начин упознају основе мађарске народне културе. У оквиру манифестација деца учествују у: часовима народног плеса и народних песама, креативним радионицама традиционалних заната, представљању народних музичких инструмената, слушању народних бајки, активностима у играоници. Програмско вођење поверено је

војвођанским наставницима народног плеса, музичарима и другим народним уметницима. Манифестацију заједнички организујемо са Мађарским центром за образовање и културу народне уметности „Forrás”.

• **„Vásárfa” – породични дан – представљање програма и планова МКТВ**

Породични дан посвећен представљању програма и планова војвођанске мреже МКТВ. Програм обухвата: изложбу награђених и жирираних рукотворина, као и предмета насталих на курсевима, представљање заната наших мајстора кроз рад са појединачним материјалима (обрада глине, плетарство, ткање, вез, фарбање јаја, филцање и др.), ревију народних ношњи, презентацију образовних програма, радионица и активности путем визуелних материјала, а по потреби и уживо са децом, кратке наступе гостујућих предавача и уметничких састава (музичких група, солиста, приповедача, народних певача). Циљ програма је свеобухватно представљање активности које НННУ током године организује и подржава.

• **Плесни Мађари – гостовање Мађарског државног фолклорног ансамбла у Војводини**

Представа прати развој и континуитет мађарске плесне традиције. Прадавни усмени фолклор мађарског народа источног порекла, обogaћен бројним новим елементима, дочекао је двадесети век у разноврсним и слојевитим облицима. Културни утицаји пристизали са запада увек су се креативно преплитали са локалним традицијама. У појединим регионима Карпатског басена, некадашњег простора историјске Мађарске, плесови и мелодије проистекле из древних стилова и данас живе. Преношени с колена на колена, сачувани су у сеоској усменој традицији, јер су управо те заједнице успеле да преживе историјске ломове и разарања. Захваљујући раду етнографских истраживача – Беле Викара, Золтана Кодалја и Беле Бартока – постало је јасно да прикупљено традицијско наслеђе Карпатског басена представља огледало европске културне прошлости.

Образовни програми за децу и младе

• **Чаробна корпа (Varázskosár)**

Игронице и народне радионице реализују се у периоду фебруар–мај и октобар–децембар. Програм Чаробна корпа осмишљен је као интерактивна серија активности намењена деци предшколског узраста, са циљем упознавања народне традиције војвођанских Мађара. У оквиру радионица деца се упознају са: народним играма, народним обичајима, музичким доживљајима, креативним занатским активностима. Програм воде војвођански инструктори народног плеса, музичари, приповедачи и занатлије. Циљ иницијативе је да се најмлађи учесници на разигран и искуствен начин упознају са основама народне уметности, чиме се јача њихова повезаност са традицијом. Програм се наставља и 2026. године и доступан је предшколским групама.

- **Наш народ – етнографско едукативно предавање за ученике**

Едукативне презентације организоване уз учешће војвођанских плесача, музичара и етнолога. Циљ нове школске образовне серије јесте представљање разноликости и развоја народног плеса, народне музике и народних ношњи, кроз неконвенционална етнографска предавања у школама у Војводини. Програм садржајно пружа увид у: различите етнографске регионе, типове народних плесова, традиционалне музичке инструменте и помагала, елементе народних ношњи.

- **Практичне радионице народне уметности на Учитељском факултету на мађарском наставном језику у Суботици**

Током 2026. године, у периоду фебруар–мај и октобар–децембар, организује се седам практичних радионица, једном месечно, на Учитељском факултету на мађарском наставном језику у Суботици. Радионице воде Чесак Балаж, педагог народног плеса, и Зита Каталин Торјаи, стручњак за израду накита од перли, украшавање јаја и рад са кожом, уз повремено укључивање других стручњака. Циљ радионица је да студенти кроз практичне примере стекну знања о интеграцији елемената народне уметности у педагошки рад. Ова иницијатива дугорочно доприноси присуству народне културе у образовном систему, а у наредним годинама очекују се конкретни и мерљиви резултати.

Приповедање бајки и очување усмене традиције

Мрежа Кућа традиције у Војводини („Hagyományok Háza”) ће и 2026. године посветити посебну пажњу подршци приповедању бајки и очувању усмене традиције. У оквиру програма организују се стручни дани за приповедаче бајки и педагоге, уз учешће предавача из Мађарске и Војводине, са циљем представљања добрих пракси и јачања педагошких метода приповедања бајки (фебруар–април, Суботица, у сарадњи са Учитељским факултетом). Доживљајни сусрет деце са светом народних бајки биће обезбеђен кроз вечери бајки, док је „Мешекочма” намењена одраслој публици и реализује се шест пута, свака два месеца, у различитим местима у Војводини, уз учешће истакнутих приповедача. Добитници награде „Мешефа” наступиће десет пута у вртићима и школама (септембар–октобар), чиме ће додатно обогатити искуства деце у области народне бајке.

Ради очувања високог стручног нивоа Такмичења у приповедању народних бајки „Kálmány Lajos Hagyományok Háza” пружа се организациона подршка, обезбеђује стручни жири и организују пратеће радионице за децу током завршнице такмичења (април–мај). Поред тога, континуирано се подржава рад радионица за приповедање бајки кроз вођење дневника рада, редовну комуникацију и интеграцију у карлопатско-панонску (Карпатско-медитеранску) мрежу приповедача, под координацијом Шаролте Боје Паћи, чиме се јача стручни развој и дугорочна одрживост заједнице чувара усмене традиције.

Стручно усавршавање и подршка развоју запослених

У складу са могућностима, запосленима Завода се годишње обезбеђују 1–2 интерне обуке или радионице за развој вештина. Фокус области обука обухвата: управљање временом, управљање стресом, комуникационе вештине, управљање конфликтима, пројектни менаџмент, друге компетенције које подржавају свакодневни рад. Ове активности доприносе одржавању високог стручног нивоа, јачању унутрашње мотивације запослених и дугорочној професионалној сатисфакцији. Покрајински буџет: 30.000 динара (3.02); 50.000 динара (3.03)

Сумирање и евалуација

Дугорочни циљ Завода јесте интеграција културних и јавнозбирних праваца, односно добро функционишућих и иновативних решења, на начин да их заједница обликује у складу са специфичностима војвођанских научних, уметничких и јавнозбирних области. Смернице и начела рада – према којима Завод мора континуирано пратити технолошки развој и одговарати на промене – постављени су још у првим годинама његовог рада, а руководство их је доследно примењивало током читавог периода деловања.

Рад Завода и његове пројекте могуће је, у складу са могућностима, додатно оснажити и унапредити уз помоћ домаћих и страних конкурсних средстава. Циљ је припрема пројеката и партнерских сарадњи, као и праћење европских токова и њихово представљање и чињење доступним у нашем региону.

За запослене у Заводу планирано је коришћење службених возила током целе године (у сврху одлазака на теренске манифестације, по позивима и ради стручног саветовања), за шта је из покрајинског буџета предвиђено 300.000 динара (3.02) за трошкове горива. Такође су планирана средства за здравствену подршку и подршку за радну одећу, што доприноси културном и професионалном изгледу на радном месту, који је због репрезентативних задатака установе од посебног значаја. Покрајинска подршка износи 200.000 динара.

Сента, 19. јануар 2026. године

Нандор Ујхелји
председник Управног одбора ЗаКВМ